అహింస పట్టు చీర

(ప్రజాతంత్ర ప్రత్యేక ప్రతినిధి),
హైదరాబాద్:

జీవ హింసను వ్యతిరేకించే ఆధునికుల్లో మన దేశానికి సంబంధించినంత వరకూ మహిళలే ఎక్కువగా కనబడుతున్నారు. ముఖ్యంగా జంతు హింసను వ్యతిరేకిస్తూ కొందరు మహిళా ప్రముఖులు చేపట్టిన చర్యలు పత్రికల్లో పలుమార్లు సంచలన వార్తలుగా నమోదైన విషయం తెలిసిందే. అహింసను తార్కికంగా సాగదీస్తే విపరీత చేష్టలు పుడతాయన్నదీ మనకు అనుభవైకవైద్యమే. అహింసా వాదానికి వున్న పరిధులు పరిమితుల గురించిన చర్చను అలా వుంచితే, దక్షిణాదికి చెందిన కొందరు మహిళా ప్రముఖులు తాము కట్టే పట్టుచీరల విషయంలోనూ అహింసావాదసూత్రాన్ని పాటిస్తున్నారు. జీవహింసను వ్యతిరేకించే ఒక ధోరణి ఆధునిక కులీన సమాజంలో వేళ్ళూనుకుంటోందనడానికి ఇదొకసూచనేమో తెలియదు. ఇంతకు విశేషమేమంటే, సదరు మహిళామణుల స్ఫూర్తితో, వారు కోరిన విధంగా 'అహింసాయుత' పట్టుచీరలు తయారు చేసే కృషికి ఓ చేనేత శిల్పి అంకితమయ్యాడు.

"పట్టుచీరల్లోనూ హింసాయుత, అహింసాయుత రకాలని ఉంటాయా? ఇదేమి చోద్యమ"ని ముక్కున వేలేసుకోబోయే వారికి సదరు చేనేతకారుడు మహిళా మణుల ముచ్చట తీర్చేందుకు పడ్డ శ్రమను గురించి, పట్టు తయారీ ప్రక్రియ గురించి తెలియజేయాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వున్నది.

అది 1990 దశకం తొలినాళ్ళనాటి మాట. ఆప్కో కేంద్రంలో పట్టుచీరలు కొనడానికి వచ్చిన ఇద్దరు వివిఐపి మహిళలు పట్టుపురుగులను చంపకుండా నేసిన చీరలున్నాయా అని వాకబు చేసి ఒట్టిచేతులతో వెళ్ళిపోయారు. వారి కోరిక అందరినీ అవాక్కయ్యేలా చేసింది. ఎందుకంటే మహిళలు ఏమేమి చూసి ఆకర్షితులైపట్టు చీరలను సెలక్ట్ చేసుకుంటారో క్షుణ్ణంగా తెలుసును కాని, కనిపించని మరేదో విషయాన్ని ఇలా చీరల ఎంపికతో ముడిపెట్టిన వారు అంతకు ముందెన్నడూ ఆప్కో సిబ్బందికి తారసపడలేదు.

'అహింస' పట్టుచీరల సృష్టికర్త కుసుమరాజయ్య ఆయన సతీమణి

చీరల తయారీకి అవసరమయ్యే పట్టును పట్టుగూళ్ళ నుంచి తీస్తారనే విషయం అందరికీ తెలిసిందే. ఒకసాధారణ నిడివి గల చీరను నేయడానికి కనీసం వేయి నుంచి 15 వందల పట్టుగూళ్ళు అవసరమవుతాయి. ఈ పట్టుగూళ్ళ కోసం రైతులు వెడల్పాటి వెదురు గంపల్లో గుడ్లు చల్లి పట్టుపురుగులను పెంచుతారు. గుడ్లు పొదిగి పిల్లలు రాగానే వాటికి మల్బరీ ఆకులను ఆహారంగా వేస్తారు. పట్టుపురుగులు మల్బరీ ఆకులను తినే కొద్దీ 'ఫైబ్రాయిడ్' అని పిలిచే ఒక రకం తీగ వాటినోళ్ళల్లోంచి నిరవధింగా స్రవిస్తూ వుంటుంది. ఈ తీగతో క్రమంగా గూడు ఏర్పడిపూర్తిగా మూసుకుపోతుంది. పురుగు అలా తాను ఏర్పాటు చేసుకున్న గూడులో బందీ అవుతుంది. గూడు పూర్తయిన తర్వాత లోపల ఆ పురుగు పది పదిహేను రోజుల పాటు సుప్తావస్థలో గడుపుతుంది. గూళ్ళను అలాగే వదిలేస్తే లోపల వున్న పురుగులు సుప్తావస్థ అనంతరం వాటి రంధ్రాలు చేసుకుని బయటకు వచ్చేస్తాయి. బయటకు వచ్చిన పురుగులు సీతాకోక చిలుకలు అవుతాయి. ఇలా పురుగుల చేత చీల్చబడ్డ గూళ్ళ నుంచి తీసే దారం తెగిపోతుంది కాబట్టి అలాంటి వాటిని ఎవరూ ఉపయోగించరు.

అందువల్లపురుగుల సుప్తావస్థ వున్న సమయంలోనే రైతులు తమ పట్టుగూళ్ళను తీసుకువెళ్ళి రీలర్‌కు విక్రయిస్తారు. పట్టుదారం కోసం ఈ గూళ్ళను వేడి నీళ్ళలో ఉడకబెడతారు. దాంతో లోపల వున్న పురుగులు చనిపోతాయి. ఉడకబెట్టి తీసిన గూళ్ళ నుంచి అవిచ్ఛిన్నమైన ఒకే పీసుగా పట్టుదారం తీస్తారు. ఒక గూడు నుంచి వచ్చే దారం దాదాపు కిలోమీటర్ నిడివి కలిగి వుంటుందని చెబుతారు. దారాన్ని యంత్రానికి అమర్చితే రీలింగ్ మొదలవుతుంది. కాగా పట్టుగూళ్ళలో స్వర్ణాంధ్ర, బై వోల్టైన్ (విదేశీ జాతి) రకాలు మరో స్థానిక జాతి పట్టుగూళ్ళు ఎక్కువ వాడకంలో వున్నాయి. చేతితో వడికే అహింసాత్మక తరహా ఖాదీ సిల్కు కూడా ఉపయోగంలో వుంది కానీ అది మల్బరీ ఆకు నుంచి వచ్చినది కాదు. టస్సార్, మూగ వంటి వెరైటీల తయారీకి అడవి పట్టును వాడతారు. ఇలాంటి రకాల్లో ఫైన్ కౌంట్‌లు లభించవు.

పురుగుల శవాల మీద నేసిన పట్టుచీరను తాను కొనబోనని మాజీ రాష్ట్రపతి ఆర్. వెంకట్రామన్ సతీమణి తేల్చిచెప్పినప్పుడు తొలుత అవాక్కయినా ఆమె కోరుకున్నదేమిటో ఆప్కో సిబ్బందికి ఆ తర్వాత అర్థమైంది. "పో.....పోమ్మా" అనడానికి ఆమె సామాన్యురాలు కాదు. మిగిలిన వారి మాటెలా వున్నా ఆప్కో సీనియర్ టెక్నికల్ అసిస్టెంట్ కుసుమ రాజయ్య మాత్రం ఆమె మాటలను సీరియస్‌గా, ఒకసవాలుగా తీసుకున్నారు. అహింస చీర కావాలంటూ ఆ తర్వాత మరో విఐపి మహిళ ఆయన శాఖకు వచ్చారు. ఆమె మరెవరో కాదు, అమల అక్కినేని. జంతు హింసకు వ్యతిరేకంగా బ్లూక్రాస్ సొసైటీని స్థాపించి కృషి చేస్తున్నారామె. తాను ఆస్ట్రేలియాలో ఇవ్వబోయే నృత్య ప్రదర్శనకోసం ప్రత్యేకంగా డిజైన్ చేసిన పట్టుచీర కావాలని, అయితే అది అహింసాత్మకంగా నేసినదై వుండాలని ఆమె చెప్పారు. దాంతో రాజయ్య ఎంతో శ్రమకోర్చి అలాంటి పట్టునూలు సేకరించి రెండు అందమైన చీరలు నేసి అమలకు ఇచ్చారు. ఆస్ట్రేలియా నృత్య ప్రదర్శనకు అమల ఆ చీరలనే కట్టుకున్నారు.

పురుగులను చంపి తీసిన పట్టుతో నేసే చీరలను కట్టుకోవడానికి ఇష్టపడని మహిళల కొరకు ప్రత్యేక పట్టుచీరలు తయారు చేయవలసిందేనని రాజయ్య నిశ్చయించుకున్నాడు. ఎక్కువ సంఖ్యలో నేయడం సాధ్యపడక పోయినా పట్టు విషయంలో అహింసను పాటించి ప్రోత్సహించాల్సిన అవసరం వుందనే అభిప్రాయానికి వచ్చినవాడవడం చేత 'డిజైనర్ వీవ్స్' పేరుతో తన ఇంటి వద్ద అహింస చీరలతో ఒక చిన్న విక్రయ కేంద్రాన్ని ఆయన ప్రారంభించాడు. ఇందుకోసం సెరిఫెడ్ నుంచి లేదా రైతుల వద్ద నుంచి రంధ్రాలున్న పట్టుగూళ్ళను ఆయన సేకరిస్తారు. స్థానికపద్ధతుల్లో కొన్ని యంత్రాల సాయంతో వాటి నుంచి సింగిల్‌పీస్ దారాన్ని తీస్తారు. ఈ పద్ధతుల్లో తీసిన దారాన్ని స్పన్‌సిల్క్ అని పిలుస్తారు. అయితే మామూలు స్పన్‌సిల్క్ కోసం అన్ని రకాల గూళ్ళను వాడతారు. తాను మాత్రం పురుగులు లేని పట్టుగూళ్ళను మాత్రమే ఉపయోగిస్తామని ఆయన చెప్పారు. వెంకటేశ్వర స్వామికి అంగవస్త్రం నేసి ఇవ్వడం ద్వారా తన 'అహింసోద్యమా'నికి ఆయన శ్రీకారం చుట్టారు.

పురుగులను చంపకుండా తీసిన పట్టును సమకూర్చుకోవడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధపలు జాగ్రత్తలు అవసరమవుతాయి. అందువల్ల అదెంతో ఖరీదైన వ్యవహారంగా మారుతుందని రాజయ్య అంటారు. చిత్తూరు జిల్లా పలమనేరు సీడ్ యూనిట్ నుంచి సేకరించిన వంద కిలోల పురుగులేని పట్టుగూళ్ళను తీసుకుని ఛత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్రంలోని రాయపూర్ వద్ద వున్న లోహియా గ్రూపు స్పిన్నింగ్ మిల్లుకు రాజయ్య పయనమయ్యారు. ఆ గూళ్ళ నుంచి కోరిన నాణ్యతో కూడిన పట్టుదారాన్ని తీయడానికి ఆ మిల్లులో మూడు, నాలుగు నెలలసమయం పట్టింది. 210/28 అనే ఫైన్‌కౌంట్ దారాన్ని ఆ మిల్లు నుంచి ఆయన సమకూర్చుకోగలిగారు (చేతితో వడికి తీసే పట్టుదారానికి ఈ నాణ్యత రాదు). వంద కిలోలపట్టుగూళ్ళను రాజయ్య తీసుకువెడితే దాన్నుంచి కేవలం 16 కిలోల పట్టునూలు చేతికి వచ్చింది. ప్రతి కిలో నూలుకు వేయి రూపాయల ఛార్జీని మిల్లు వారు రాజయ్య వద్ద వసూలు చేశారు. రాజయ్య ఆ పట్టు నూలుతో నల్లగొండ తిరిగి వచ్చి 'అహింస చీరలు' నేయించారు. ఇలాంటి చీరలు ఇంతపెద్దమొత్తంలో తయారు చేయడం అదే ప్రథమం. ◆

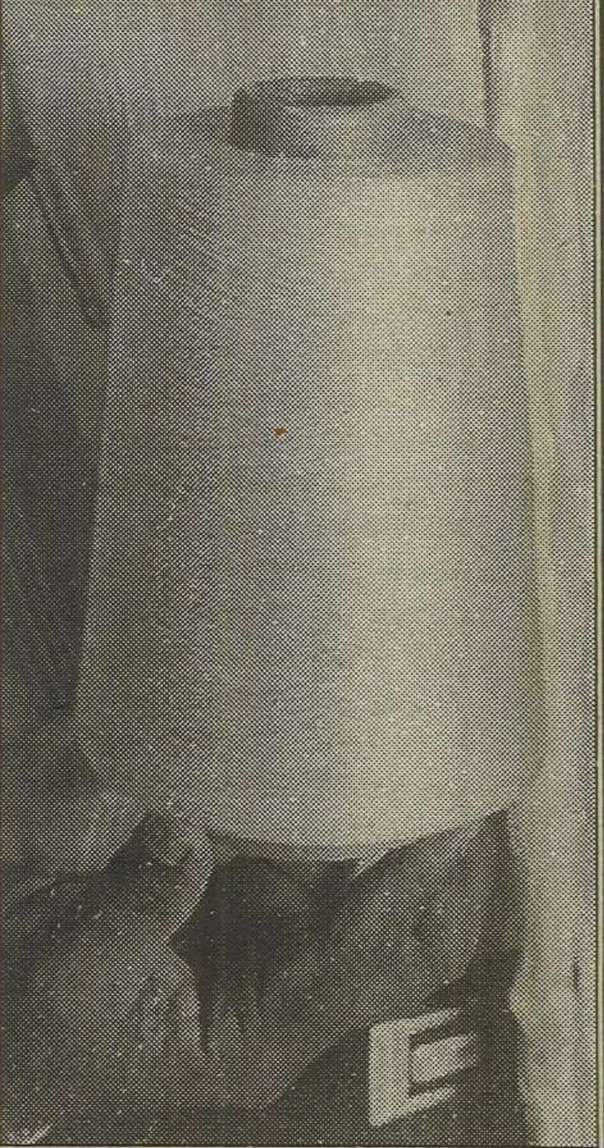
లోహియా స్పిన్నింగ్ మిల్లులో ప్రత్యేకంగా తీయించిన పట్టుదారం

(ఫోటోలు : రాంచందర్ పెంటూకర్)

ANDHRA PRABHA 24/4/2007

అచ్చంగా 'అహింసా' సిల్క్

"గుడ్లు కూడా ముట్టుకోనండీ! నేను పూర్తిగా శాకాహారిని. ప్రాణులను చంపడం మహా పాపం కదా!" అంటూ మిమ్మల్ని మీరే గొప్పమనుషులుగా చెప్పుకుంటున్నారా? పెళ్లిళ్లకూ, ప్రత్యేక సందర్భాలకూ ఏ బట్టలు కట్టుకెళుతున్నారు? "పట్టుచీరె, పట్టుపంచెలు వెళుతున్న సందర్భాన్ని బట్టి జరీలో హెచ్చుతగ్గులుంటాయి" ఇదేనా మీ సమాధానం? ముందు శాకాహారులమని వేసుకున్న ముద్రను తీసవతల పారేయండి!

ఇదేమిటీ బోడిగుండుకూ, మోకాలికీ ముడి పెడుతున్నట్లుందే? అనుకుంటున్నారా? ఎక్కేదుకాణం, దిగేదుకాణంగా తిరిగి తిరిగి, వెతికి వెతికి పరిశీలించి ఎంపిక చేసి మరీ మీరు కొనుగోలు చేసే పట్టుబట్టలు, ఎన్నిప్రాణులను బలితీసుకుని రూపొందుతాయో తెలుసా?

"ఒక పట్టుచీరె తయారు కావడానికి దాదాపు 40 నుంచి 50 వేల పట్టుపురుగులను చంపవలసి వస్తుంది. వాటిని చంపకుండా వదిలేస్తే, అవి చిత్రవర్ణాల సీతాకోకచిలుకలుగా మారి, మకరంద సేకరణకు దోహదం చేసి, ప్రకృతిని అందగింపజేసి, పొలాలను పురుగుల నుంచి పాడవకుండా కాపాడుతాయి"అంటున్నారు కుసుమ రాజయ్య. హైదరాబాద్‌కు చెందిన కుసుమ రాజయ్య 'అహింసా సిల్క్స్' పేరిట కష్టం లేకుండా సులువైన పద్ధతిలో నేసేవిధంగా పట్టువస్త్రాలు తయారు చేస్తున్నారు. ఆంధ్ర చేనేత సహకార సంఘంలో అధికారి.

"ఈ లోకంలోని అన్ని ప్రాణులకూ సంపూర్ణంగా జీవించే హక్కు వుంది. మన స్వార్థం కోసం వాటిని చంపడం తప్పని నా అభిప్రాయం. మునుపటి అధ్యక్షులు ఆర్.వెంకటరామన్ గారి సతీమణి జానకిగారు, ఓసారి మా ఆప్కో దుకాణానికి వచ్చారు. పట్టుపురుగులను చంపకుండా నేసిన పట్టుచీరలేవైనా ఉన్నాయా అని ఆరా తీశారు. నటి అమల కూడా అలాగే అడిగారు. అప్పుడే నాకు ఆ ఆలోచన వచ్చింది. చేసి చూద్దామని పరిశోధనలోకి దిగాను. 1992లో శాంపిల్‌కు రెండు చీరెలు నేశాను. పట్టుపురుగు శత్రువుల నుంచి తన గూటిని రక్షించుకునేందుకు గూటిచుట్టూ పట్టుదారాలతో రక్షణ కవచాన్ని అల్లుకుంటుంది. ఏడు రోజుల వయసున్న ఆ గూళ్లను మరిగే నీటిలో పడేసి, పట్టుదారాన్ని సేకరిస్తారు. అహింసా సిల్క్స్ తయారు చేసే విధానమే వేరుగా ఉంటుంది. తమ గూళ్లను విడిచి, ఒక దశలో పట్టుపురుగులు బయటికి ఎగిరిపోతాయి. ఆ తరువాత ఆ గూళ్లలో మిగిలిన పట్టును సేకరించి నూలు వడికి, వస్త్రాలు నేయాలి. ఈ దారాలు కొంచెం గట్టిగా అనిపించినా, చాలా మృదువుగా ఉంటాయి. వీటితో వస్త్రాలు నేయటం చాలా శ్రమతో కూడినపని. ఛత్తీస్‌గఢ్‌లోని లోహియా మిల్స్‌వారు. ఈ పట్టుతో వస్త్రాలు నేయటంలో నాకు సాయపడేందుకు ముందుకు వచ్చారు. కానీ ఎవరు పడితే వారీ పట్టును నేయలేరు. నల్లగొండలోని చేనేత పని వారిని వెతికి మరీ పట్టుకున్నాను. మామూలు పట్టు వస్త్రాల కన్న, వీటిని నేసేందుకు కూలి ఎక్కువగా ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. అయినా ఫరవాలేదనుకున్నాను" అంటున్న రాజయ్య. ఈ పద్ధతిలో చీరెలు, సల్వార్, పంచెలు, దుపట్టాలా వుండే స్టోల్ తయారు చేస్తున్నారు. మామూలు పట్టుకన్నా, ఈ అహింసాసిల్స్ బట్టలు, ధరించేందుకు మెత్తగా, ముడుచుకుపోకుండా, చెమటను పీల్చుకునేవిగా ఉంటాయని చెబుతున్నారాయన.

మేనకాగాంధీ, నటి అమల, శీలాదీక్షిత్, మేఘవతి సుకర్ణో పుత్రి (ఇండొనీషియా మాజీ అధ్యక్షురాలు), పండిత రవిశంకర్... వీరందరూ రాజయ్య గారి రెగ్యులర్ కస్టమర్లు. ఈ జాబితాలో ఇంకా చాలామంది పెద్దలే వున్నారు.

"అమెరికా నుంచి వచ్చిన జెనిఫర్ యోస్ట్, తన పెళ్లికి కావలసిన పొడుగాటి గౌన్‌ను, ఈ అహింసా సిల్క్ బట్టతోనే నేయించుకుని తీసుకుపోవడం నేనెప్పటికీ మరువలేను..." అంటున్న రాజయ్య, ఈ మే నెలలో, చెన్నయ్‌లో ఎగ్జిబిషన్ నిర్వహించబోతున్నారట.

"www.ahimsasilks.com' అనే వెబ్‌సైట్‌ను సంప్రదించి, కావలసిన బట్టలను కొనుగోలు చేసే వీలుందట!

ఇహనేం? సీతాకోకచిలుకల పలురంగులను చూసి ఆనందిస్తూ, పట్టుచీరలు కట్టుకుంటే సరి!

- నీరజ

కుసుమ రాజయ్య

ఆకట్టుకున్న 'అహింసా సిల్క్'

గాంధీ జయంతికి గోయెత్ - జెంత్రమ్ నజరానా

అమితా దేశాయ్

గాంధీ జయంతి సందర్భంగా నాంపల్లి గోయెత్-జెంత్రమ్‌లో అహింసా మల్‌బరీ సిల్క్ దుస్తులతో ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేశారు. ఛాయా చిత్రాలతో పాటు అహింస, ఇకో-ఫ్రెండ్లీ విధానంలో రూపొందించిన దుస్తులు ఈ ప్రదర్శనలో అందరినీ ఆకర్షిస్తున్నాయి. ఇది కుసుమ రాజయ్య కాన్‌సెప్ట్. ఆయన ఆప్కోలో టెక్నికల్ ఆఫీసర్‌గా పని చేస్తూ రామంతపూర్‌లో ఉంటున్నారు. పురుగును చంపకుండా సిల్క్‌ను తీసే విధానాన్ని కనుగొన్నారు. పూర్వ రాష్ట్రపతి వెంకట్రామన్ భార్య జానకి ప్రోత్సాహంతో ఆయన ఆచరణలోకి తెచ్చారు. 2001లో ఈ విధానంలో రూపొందించిన చీరలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. ఆయనకు 2006లో పేటెంట్ లభించింది. అహింసావాదులకు ఈ దుస్తులను అందుబాటులో ఉంచడమే లక్ష్యమని రాజయ్య అన్నారు.

మనం ధరించే దుస్తుల కోసం పురుగులను ఎందుకు చంపాలని ఆయన ప్రశ్నిస్తున్నారు. మామూలుగా కకూన్ (గూడు)లో పురుగు బతికి ఉన్నప్పుడే వేడి నీళ్లలో వేసి చంపి సిల్క్ దారం తీస్తారు. దాంతో చీరలు ఇతరత్రా దుస్తులను తయారు చేస్తారు. ఇది ఎప్పటి నుంచో ఉన్న విధానం. అయితే రాజయ్య విధానం ఏమిటంటే... కకూన్‌లో పురుగు బతికే ఉంటుంది. పురుగు బయటకు వచ్చాక దారం తీస్తారు. దీనికి దానికి పది రోజుల తేడా. క్వాలిటీలో మాత్రం బోలెడంత తేడా కనిపిస్తుంది. రాజయ్య కాన్‌సెప్ట్‌లో తయారైన చీరలు చాలా స్మూత్‌గా ఉంటాయి. ఒక్కో చీరకు మామూలు పద్ధతిలో ఆరు వేల పురుగులు కావాల్సి ఉంటుంది. అదే ఈ పద్ధతిలో అదనంగా మూడు రెట్లు కావాలి. అందుకే మామూలు చీర ధర రెండు వేల రూపాయలు ఉంటే, ఇది రెట్టింపు పలుకుతోంది. ధర ముఖ్యం కాదు, అహింస చీర ధరించామనే తృప్తి లభిస్తుంది కదా అని జర్మన్ కల్చర్ అసోసియేషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ అమితా దేశాయ్ వ్యాఖ్యానించారు. ఇప్పుడు చాలామంది అహింసా సిద్ధాంతం వైపు మళ్ళుతున్నారు. అందుకే రాజయ్య కూడా ఈ దుస్తులకు అహింస అని ట్యాగ్‌లైన్ తగిలించారు. తమిళనాడులో ఎక్కువ చైతన్యం ఉందని, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఇప్పుడిప్పుడే చైతన్యులవుతున్నారని రాజయ్య చెప్పారు. మహాత్మాగాంధీ ఉపన్యాసాల కేసెట్స్ వినడం, అహింసాపథ్‌లో జానకి వెంకట్రామన్‌ను కలసి మాట్లాడిన స్ఫూర్తితో ఈ విధానాన్ని వెలుగులోకి తెచ్చినట్లు ఆయన వివరించారు. సహజ సిద్ధమైన ప్రకృతిని కాపాడుకోవలసిన అవసరం ఉందని, అందుకే అందరూ అహింసా విధానంలో తయారైన దుస్తులను ధరించాలని ఆయన కోరుతున్నారు. ఈ ప్రదర్శన ఈనెల 14వ తేదీ వరకు కొనసాగుతుంది. ఉదయం పది గంటల నుంచి సాయంత్రం ఐదు గంటల వరకు అందుబాటులో ఉంటుందని అమితా దేశాయ్ తెలిపారు.

– ప్రభాతవార్త, హైదరాబాద్

ఎగ్జిబిషన్

అహింస విధానంతో రూపొందించిన సిల్క్ చీరను చూడండి

ఇదేమంత త్యాగం కాదు

దర్శకురాలు కవుల సరస్వతి

'డాక్యుమెంటరీ సర్కిల్'కు కవుల సరస్వతిని ప్రత్యేకంగా పరిచయం చేయనక్కర లేదు. నర్సీపట్నం రంగురాళ్ళు, విశాఖ మత్స్యకారుల జీవితాలు, పర్యావరణం, సిటీ ట్రాఫిక్...ఇలా ఎన్నో చైతన్యవంతమైన డాక్యుమెంటరీలు నిర్మించి తనదైన గుర్తింపు పొందిన యువ సంచలన దర్శకురాలు సరస్వతి. ఇప్పుడు 'వీవింగ్ లైవ్స్' అంటూ అహింసా సిల్క్‌పై డాక్యుమెంటరీని హైదరాబాద్ జర్మన్ కల్చర్ సెంటర్ సౌజన్యంతో రూపొందించారు. సోమవారం మీడియా కోసం హెర్మిటేజ్ కాంప్లెక్స్‌లోని గోయెత్-జెంత్రమ్‌లో ప్రదర్శించారు. ఈ సందర్భంగా 'వార్త' ప్రతినిధి సరస్వతితో కాసేపు మాట్లాడారు.

డాక్యుమెంటరీల గురించి కాసేపు పక్కన పెడితే...సరస్వతి గురించి తెలుసుకోవలసిన, ఆదర్శంగా తీసుకోవాల్సిన విషయాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆమె సిల్క్ దుస్తులు ధరించరు. అహింసావాది. గాంధేయ సిద్ధాంతాలు, స్వామి వివేకానంద స్ఫూర్తితో ఆఖరకు జంతువుల చర్మంతో తయారు చేస్తున్న చెప్పులను కూడా ధరించడం లేదు. రబ్బర్ స్లిప్పర్స్ మాత్రమే ధరిస్తున్నారు. పర్యావరణాన్ని కాపాడుకోవాలంటూ చిన్న వయసులోనే తనదైన త్యాగాలు చేస్తూ ముందుకెళుతున్నారు. నేడు గాంధీ జయంతి. గాంధీ అహింసా సిద్ధాంతం మళ్లీ ఈతరంలో ఊపందుకుంటోంది. ఇందుకు తాజా ఉదాహరణగా సరస్వతిని చెప్పుకోవచ్చు. 'ఇదేం త్యాగం కాదు. అంత పెద్ద మాటలు ఉపయోగించకండి. నా కోసం, నా సంతృప్తి కోసం ఇలా ఉంటున్నాను. నాకేం దేశాన్ని మార్చేయాలన్నంత పెద్ద పెద్ద కోరికలు అంటూ ఏమీ-లేవు" అని చెబుతున్నారు చూడండి.

? ముందుగా ఈ డాక్యుమెంటరీ గురించి చెప్పండి?

. కుసుమ రాజయ్య గారి అద్భుత కాన్‌సెప్ట్ నాకు నచ్చింది. మామూలుగా సిల్క్ దుస్తులు తయారు చేయాలంటే ఎన్నో పురుగులను చంపాలి. అలా చంపకుండా కూడా దుస్తులు తయారు చేయవచ్చు అని రాజయ్య నిరూపించారు. ఇలాంటి అద్భుతమైన కాన్‌సెప్ట్‌ను డాక్యుమెంటరీ చేసే అవకాశం లభించడం సంతోషం అనిపించింది.

? ఇందాక చెప్పులు కూడా త్యజించాను అని చెబుతున్నారు... వివరంగా చెప్పండి?

. ఇది ప్రచారం కోసం కాదు, నా సంతృప్తి కోసం. మాది వెజ్ కుటుంబం. అయితే స్నేహితుల వల్ల నాన్‌వెజ్ అలవాటైంది. యుజిసిలో పని చేస్తున్నప్పుడు కొన్ని పరిశోధనల కోసం గాంధీ పుస్తకాలు చదివాను. అప్పుడు నాన్‌వెజ్ తీసుకోకూడదని నిర్ణయించుకున్నాను. అలాగే మనం సౌకర్యంగా ఉండేందుకు ఇంకొకరిని బలి చేయకూడదు. ఉదాహరణకు చూస్తే చెప్పులు. ఒక జంతువును బలి చేసి దాని చర్మంతో చెప్పులు తయారు చేస్తున్నారు. వాటిని మనం ధరించడం ఎంత వరకు సమంజసం అనిపించింది. అందుకే లెదర్ చెప్పులకు గుడ్ బై చెప్పాను.

? నిజమే, ప్రకృతి అనేది సహజం. మొదటి నుంచి కూడా ఇలాగే కొనసాగుతోంది. దాన్ని మనం మార్చలేం కదా?

. మార్చాలనేది నా తపన కాదు. ఎవరినో మార్చాలని, దేశాన్ని మార్చేయాలనేది నా ఆలోచనే కాదు. మన వరకు మనం ఆచరించగలిగితే కొంతలో కొంత మార్పు వస్తుందనేది నమ్మకం.

? అలా చూస్తే చాలా త్యాగాలు చేయాల్సి వస్తుంది...

. త్యాగం అనే పెద్ద మాట వాడకండి. ఇది జస్ట్ నా శాటిస్‌ఫ్యాక్షన్, అంతే.

? ఇంతకీ మీరేమైనా చెప్పాలనుకుంటున్నారా?

. నాకు పర్యావరణం అంటే చాలా ఇష్టం. పర్యావరణ పరిరక్షణ ధ్యేయంగా డాక్యుమెంటరీలు నిర్మించే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను.

ఇన్‌స్పిరేషన్

ఒక ఆనందం వెనక ఒక దుఃఖం. ఉదాహరణకు సింగూరు విషయమే తీసుకోండి. అక్కడ పది వేల మంది నిరాశ్రయులవుతున్నారు. డ్యామ్‌ల విషయమే తీసుకోండి... ప్రకృతిని నాశనం చేసి నిర్మిస్తున్నారు. అలా అని డ్యామ్‌లు వద్దనలేం. ఇలాంటి చాలా విషయాలు నన్ను బాగా బాధపెడుతున్నాయి. అఫ్‌కోర్స్, నేనేకాదు, చాలామంది బాధపడుతున్నారు. అందుకే అహింసా సిద్ధాంతాన్ని ముందుకు తీసుకురావాలి. అరాచకాలను కొంతయినా తగ్గించేందుకు యువత కృషి చేయాలి.

? ప్రస్తుతం ఏం చేస్తున్నారు?

. ఒక ఎన్‌జిఓలో పని చేస్తున్నాను. పెస్టిసైడ్స్ లేకుండా చేసే వ్యవసాయం గురించి రైతుల కోసం డాక్యుమెంటరీలు నిర్మిస్తున్నాను. మూసీ కాలువ వల్ల ఎందరి జీవితాలు బలవుతున్నాయో ఒకటి చేశాను. సిటీ ట్రాఫిక్ గురించి ఒక ప్రాజెక్ట్ చేశాను. మంచి విత్తనాలపై ఇంకొకటి చేశాను. నర్సీపట్నం రంగురాళ్లను మీరు చూసే ఉంటారు. అలాగే విశాఖ మత్స్యకారుల జీవితాలను చూపించాను.

? ఇంకేం చేయాలనుకుంటున్నారు?

. రేపటి గురించి ఆలోచించే మనస్తత్వం కాదు. కానీ, చేయాలి, చాలా చేస్తాననే నమ్మకమైతే ఉంది. నేనసలు అనుకోకుండా ఈ రంగంలోకి వచ్చాను. చిన్నప్పటి నుంచి పెయింటింగ్స్ అంటే ఇష్టం. నా గీతలు నాకు నచ్చక వదిలేశాను.

అహింసే బ్రాండ్

సిటీబ్యూరో ప్రధాన ప్రతినిధి, నమస్తే తెలంగాణ :

కాలం మారింది. దానికనుగుణంగా ఫ్యాషన్ ప్రపంచంలోనూ అనేక మార్పులు. లైఫ్ స్టయిల్‌లోనూ ఎన్నెన్నో వింతలు. ఆహారంతో పాటు ఆహార్యంలోనూ అంతే! మాంసాహారం వద్దు. శాకాహారమే బెస్ట్.. అంటూ విస్తృతంగా ప్రచారం చేసే సంస్థలు ఉన్నాయి. కానీ మనం ధరించే డ్రెస్సుల మూలంగానూ కొన్ని జీవులు బలవుతున్నాయని తెలిస్తే.. అవును నిజం! ఈ ఆలోచనే ఒకరి మదిలో తొలచింది. ఫలితంగానే అహింసా సిల్క్ పుట్టింది. అది కూడా తెలంగాణలోనే కావడం విశేషం. ఆప్కోలో అధికారిగా పని చేసి పదవీ విరమణ చేసిన కుసుమ రాజయ్య పరిశోధన ఫలితమే. ఇప్పుడది అంతర్జాతీయ ఫ్యాషన్ ట్రెండ్‌లో సరికొత్త పదంగా మారింది.

మన ఉత్పత్తులకు విదేశాల్లోనూ పెరుగుతున్న ప్రాచుర్యం

ఉత్పత్తిలో జీవ కారుణ్యం

అదనపు సొబగులతో విదేశీ ఆకృతులు

తెలంగాణలో సృష్టి.. అంతర్జాతీయంగా డిమాండ్

మన సిల్క్.. విదేశీ డిజైనర్లు

లండన్‌కు చెందిన ఇవానా బాసిలోటా ప్రముఖ ఫ్యాషన్ డిజైనర్. ఆమె తెలుపు రంగు ఫ్యాబ్రిక్‌ను కొనుగోలు చేసి అనేక రకాల డ్రెస్సులను రూపొందిస్తున్నారు.

ఇవానా బాసిలోటా

ఎథికల్ సిల్క్ కంపెనీ పేరిట సిల్క్ డిజైన్లు, గార్మెంట్ల వ్యాపారాన్ని సాగిస్తోన్న ఐర్లాండ్‌కు చెందిన ఇజాపవర్ ఈ ఫ్యాబ్రిక్‌ను పెద్ద ఎత్తున కొనుగోలు చేస్తున్నారు.

జర్మనీకి చెందిన ఫ్యాషన్ డిజైనర్ డా.మాషియస్ లాంగర్ 'యూటె లిచ్‌టర్- డై హ్యాండ్ వెబెరిన్' పేరిట డిజైన్లను ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు.

జర్మనీలోని లీప్‌జిగ్ ప్రాంతానికి చెందిన డా.మాషియస్ లాంగర్ అహింసా సిల్క్ వస్త్రాన్నే తయారు చేస్తున్నారు.

బెర్లిన్‌లో బొటిక్‌ను నిర్వహిస్తోన్న కత్రిన్ నిమ్మెని వెజిటెబుల్ కలర్స్‌తో వస్త్రాలను రూపొందిస్తున్నారు.

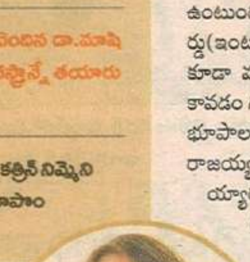

కత్రిన్

ఈ వస్త్రాలపై ఆర్ట్ డిజైన్‌ను వినూత్నంగా వేయాలని స్వీడన్‌లోని అంట్‌వెర్ప్‌లో నివాసముంటున్న ఎన్నారై అంజా బన్నాలీ అధ్యయనం చేస్తున్నారు. ఆమ్‌స్టర్డంలో ఉండే జాడెక్ ట్రూ కలర్స్‌తో అన్ని రకాల డ్రెస్సులను తయారు చేయిస్తున్నారు.

ఇటలీకి చెందిన డిజైనర్ మార్గరేట్ అహింసా సిల్క్‌తో అధిక లాభాలను గడిస్తున్నారు. ఆమె సహకారంతో పేటెంట్ రైట్స్ హోల్డర్ కుసుమ రాజయ్య దంపతులు ప్రత్యేకంగా కుట్టించిన గౌనును పోప్‌కు బహుకరించారు.

చీరలే కాదు.. అన్ని రకాలు

అహింసా సిల్క్‌తో ఇక్కత్ చీరలతో పాటు అన్ని రకాల డ్రెస్సులు ఉత్పత్తవుతున్నాయి. విదేశీ డిజైనర్లు తెలుపు రంగు ఫ్యాబ్రిక్‌నే కొనుగోలు చేస్తున్నారు. వారి వెబ్‌సైట్లతో పాటు షోరూముల ద్వారా విక్రయాలు సాగుతున్నాయి. ఫ్యాబ్రిక్ మీటరుకు రూ.750 వరకు పలుకుతోంది. ఇక్కత్ చీరలైతే 10 వేల నుంచి 20 వేల వరకు పలుకుతున్నాయి.

అహింసా సిల్క్ ఎలా వచ్చిందంటే..

ఒక్క గ్రాము సిల్క్ దారం(పట్టు) ఉత్పత్తికి 15 పురుగులు చనిపోతాయి. అంటే 1500 పట్టుగూళ్లు నీళ్లల్లో వేడి చేస్తే 100 గ్రాములు వస్తుంది. అలా వేడి చేయడం ద్వారా గూళ్లల్లోనే చనిపోతాయి. ఒక్క పట్టు చీర ఉత్పత్తికి 50 వేల పురుగులను చంపాలన్న మాట! పట్టు పురుగులను చంపకుండా దారాన్ని తయారు చేయాలన్న సంకల్పం నుంచి ఉద్భవించినదే 'అహింసా సిల్క్'. పురుగులను ఏరి మరో బాస్కెట్లో ఉంచుతారు. చంపకుండా వదిలేస్తారు. ఆ తర్వాత గూళ్ల నుంచి దారాన్ని తీస్తారు. ఈ పద్ధతిలో ఉత్పత్తి సామర్థ్యం తక్కువగా ఉంటుంది.

మెరుగైన నాణ్యత

అహింసా సిల్క్ కాటన్ మాదిరిగా కనిపిస్తుంది. ఏ కాలంలోనైనా ధరించొచ్చు. చెమటను పీల్చుకునే గుణం ఉంటుంది. దీనికి అంతర్జాతీయ నాణ్యతా సదస్సు అవార్డు(ఇంటర్నేషనల్ క్వాలిటీ సమ్మిట్- ఐక్యూస్)-2014 కూడా వచ్చింది. 176 దేశాల వస్తు నాణ్యతలో ఎంపిక కావడం గమనార్హం. అహింస సిల్క్ సృష్టికర్త వరంగల్ జిల్లా భూపాలపల్లి మండలం నాగారంకు చెందిన కుసుమ రాజయ్య. ఆయన ఆప్కోలో అధికారిగా పని చేసి రిటైరయ్యారు. ప్రస్తుతం గండిపేట మండలం మణికొండ దగ్గర పంచవటి కాలనీలో నివాసముంటున్నారు. అహింసా సిల్క్‌కు దేశ విదేశాల నుంచి ఆర్డర్లు వస్తున్నాయని రాజయ్య సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ఐతే బల్క్ ఆర్డర్ వస్తే సప్లయ్ చేసే స్థాయిలో మగ్గాలు లేకపోవడం ఇబ్బంది కలిగిస్తోందన్నారు.

అద్భుతం.. అహింసా సిల్క్

మేడ్ ఇన్ హైదరాబాద్

ధర ఎక్కువైనా నాణ్యత మెరుగు

ఆర్గానిక్ కలర్స్‌తో నేత

ఆకట్టుకునే డిజైన్లతో పెరిగిన అమ్మకాలు

దేశవిదేశాల్లో ఎగుమతులు

ధర సాధారణ సిల్క్ కంటే ఒకటిన్నర రెట్లు అధికం

వస్త్ర ప్రేమికుల మనసు దోచుకుంటున్న ఉత్పత్తులు

కళాంకారీ డిజైన్లతోనూ ప్రయోగం

పట్టువస్త్రాల తయారీ అంటే పట్టుపురుగులను చంపాల్సిందే. ఇది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. కానీ వాటి ప్రాణం తీయకుండా దారం తీసి సిల్క్ వస్త్రాలు నేయడం... వాటికి దేశవిదేశాల్లో డిమాండ్ ఉందంటే ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ..! నిజమే అహింసా పద్ధతిలో దారాన్ని తీయగలిగే సాంకేతిక నైపుణ్యత మన తెలంగాణలోనే మొదలైంది. ఒక్క పురుగు ప్రాణం కూడా తీయకుండా సిల్క్‌ను ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. అందుకే దానికి 'అహింసా సిల్క్' అనే పేరు వచ్చింది. కాకపోతే సాధారణ పద్ధతి కంటే దీని ద్వారా ఉత్పత్తి సామర్థ్యం తక్కువ. అందుకే ధర కూడా ఎక్కువే. కానీ నాణ్యత, మన్నిక, ఉపయోగాలు మెండు. తెలంగాణలోనే ఉత్పత్తి అవుతున్న ఈ అహింసా సిల్క్‌కు అంతర్జాతీయ మార్కెట్‌లో ఫుల్ గిరాకీ ఉంది. రాజేంద్రనగర్ మండలం మణికొండ పంచవటికాలనీలో నివాసముండే రిటైర్డ్ ఆప్కో అధికారి కుసుమ రాజయ్య అనేక పరిశోధనల ఫలితమే ఈ బ్రాండ్.

సిటీబ్యూరో, నమస్తే తెలంగాణ:

ఒక్క గ్రాము సిల్క్ దారం ఉత్పత్తికి 15 పట్టు పురుగులు చనిపోతాయి. ఒక్క పట్టు చీర ఉత్పత్తికి 50 వేల పట్టు పురుగులను చంపుతారని అంచనా. ప్రాణహాని లేకుండా వస్త్ర ఉత్పత్తి చేయలేమా? అన్న సందేహం నుంచి పురుడు పోసుకున్నదే 'అహింసా సిల్క్'! ఆప్కోలో అధికారిగా పని చేసిన కుసుమ రాజయ్య పట్టుగూళ్లను కొనుగోలు చేసి పురుగులను చంపకుండా దారాన్ని తీయడంలో విజయం సాధించారు. అయితే 100 కిలోల పట్టుగూళ్ల నుంచి పురుగులను చంపడం ద్వారా 80 కిలోల దారం వస్తుంది. అహింసా మార్గంలోనైతే కేవలం 16 కిలోల సిల్క్ మాత్రమే వస్తుంది. కానీ నాణ్యత మెరుగ్గా ఉండడంతో తన ప్రయోగం వ్యాపార, వాణిజ్య రంగంలోనూ రాణించింది. అలాగే అవార్డుల పంట పండించింది. 2008లో న్యూఢిల్లీలోని అహింసా ఇంటర్నేషనల్ సంస్థ అవార్డుతో సత్కరించింది. షైనింగ్ వరల్డ్ సంస్థ కంపాషన్ అవార్డును బహుకరించింది. తైవాన్ చెందిన ఓ సంస్థ

అహింసా పద్ధతిలో సిల్క్ తయారీ

ప్రతినిధి చూంగ్‌వాంచ్ ప్రత్యేకంగా నగరానికి వచ్చి సుప్రీం మాస్టర్ అవార్డును ప్రదానం చేశారు. ఇండోనేషియా మాజీ అధ్యక్షురాలు మెగావత్ సుకర్ణపుత్రి, ఆర్ట్ ఆఫ్ లాఫింగ్ సృష్టికర్త రవి శంకర్, మాజీ రాష్ట్రపతి ఆర్.వెంకట్రామన్ సతీమణి జానకి వంటి ఎందరో రాజయ్యను ప్రశంసించారు.

కుసుమ రాజయ్య తల్లిదండ్రులది చేనేత కుటుంబమైనప్పటికీ వ్యవసాయం చేసేవారు. వరంగల్ జిల్లా భూపాలపల్లి మండలం నాగారం స్వగ్రామం. అహింసా సిల్క్‌కు పేటెంట్ హక్కులు కూడా రాజయ్య పొందారు. తాను ఉత్పత్తి చేసిన దూప్యాన్ టై అండ్ డై వస్త్రం అమెరికాలోని వైట్‌హౌజ్‌లో రెపరెపలాడింది.

విదేశీ డిజైనర్ల నుంచి ప్రశంసలు

అహింసా సిల్క్ ఉత్పత్తులకు దేశీయ ఫ్యాషన్ డిజైనర్లే కాదు.. విదేశీయుల నుంచి ప్రశంసలు వస్తున్నాయి. కాలిఫోర్నియా బెర్కిలీకి చెందిన చెరైల్ కొలందర్ నేచురల్ డయర్‌లో మాస్టర్. ఆమె 1969లోనే ఆరోరా సిల్క్‌ను స్థాపించి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా గుర్తింపు పొందారు. ఎలాంటి రసాయనాలు లేకుండా సహజసిద్ధమైన రంగులతో ఉత్పత్తులు చేసి విక్రయిస్తున్నారు. చెరైల్ కొలందర్ 'అహింసా సిల్క్' వస్త్రాలను కొనుగోలు చేసి తన ఆరోరా సిల్క్ ద్వారా కాలిఫోర్నియాలో అమ్మకాలు సాగిస్తున్నారు. 25 ఏళ్లుగా ఐర్లాండ్‌లో సేవలందిస్తోన్న ఎథికల్ సిల్క్ కంపెనీ కూడా ఇక్కడి నుంచే దిగుమతి చేసుకుంటుంది. జర్మనీకి చెందిన డా.మాసియాలొంగేయర్ అనే ప్రముఖ డిజైనర్ కూడా అహింసా సిల్క్‌ను కొనుగోలు చేసి తన డిజైన్లతో ఫ్యాషన్ ప్రపంచాన్ని ఉర్రూతలూగిస్తున్నారు.

తూకం తక్కువ..నాణ్యత ఎక్కువ

అహింసా సిల్క్ వస్త్రాల తూకం తక్కువగా ఉంటుంది. లైట్ వెయిట్ సాటిన్ వస్త్రాలను ఐర్లాండ్‌కు (మీటరు ధర రూ.700), 3 మీటర్ల వెడెల్పు కలిగిన జకార్డ్ ఫ్యాబ్రిక్స్ బెడ్ లినెన్(మీటరు ధర రూ.4 వేలు) ఎగుమతి చేస్తున్నారు. ఇంకా అనేక రకాల పట్టుచీరలు, సహజ సిద్ధమైన రంగులతో అన్ని రకాల ఫ్యాబ్రిక్స్‌లను ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. నేచురల్ కలర్స్‌తో కళాంకారి డిజైన్లతో సిల్క్ వస్త్రాలు తయారు చేస్తున్నారు. సాధారణంగా సిల్క్ అంటే చెమటను పీల్చుకోదన్న అభిప్రాయం ఉంటుంది. కానీ అహింసా సిల్క్ వస్త్రాలు కాటన్ మాదిరిగానే కనిపిస్తాయి. ఏ కాలంలోనైనా ధరించే వీలుంటుంది. చెమటను పీల్చే గుణం దీనికి ఉంది. సాధారణ సిల్క్ కంటే ధర ఒకటిన్నర రెట్లు అధికంగా ఉంటుంది. వివరాలకు www.ahimsasilks.com అనే వెబ్‌సైట్‌లో చూడొచ్చు.

దశాబ్దాల పరిశోధన ఫలితం

రెండు దశాబ్దాల ప్రయోగ ఫలితానికి ఇప్పుడిప్పుడే సార్థకత లభిస్తోంది. మనం ధరించే వస్త్రాలను ఉత్పత్తి చేసేందుకు ఇతర ప్రాణులను చంపొద్దన్నదే నా అభిమతం. దేశ విదేశీ ఫ్యాషన్ డిజైనర్లు, వస్త్ర వ్యాపారులు గుర్తించారు. ఎన్నో దేశాలకు చెందిన వారు మా ఇంటికి వస్తున్నారు. మా దగ్గరున్న వైవిధ్యమైన ఉత్పత్తులను చూసి ఆశ్చర్యపోతుంటారు. అయితే పెద్ద ఎత్తున వచ్చే ఆర్డర్లను తీసుకోలేకపోతున్నాం. కానీ సమయం ఇస్తే చేసి ఇచ్చేందుకు రెడీ ఉన్నాం.

–కుసుమ రాజయ్య, అహింసా సిల్క్ యజమాని

యూఎస్‌లో ఆదరిస్తున్నారు..

సిల్క్‌లన్నింటి కంటే భిన్నమైనది అహింసా సిల్క్. ఇండియాలో ఎక్కడ నాణ్యమైన సిల్క్ ఉత్పత్తి అవుతుందని శోధించగా అహింసా సిల్క్ కంటబడింది. ఇతర పద్ధతుల్లో ఉత్పత్తి చేసే సిల్క్ కంటే వీటిని యూఎస్‌లో ఆదరిస్తున్నారు. అనేక మంది చిన్న డిజైనర్లు వీటిని ఎంచుకుంటున్నారు. నేను రాసిన 'ఏ సిల్క్ వర్కర్స్ నోట్‌బుక్' పుస్తకంలోనూ ఇదే విషయాన్ని చెప్పా.

–చెరైల్ కొలందర్, ఆరోరా సిల్క్, యూఎస్‌ఏ

పర్యావరణహితం అహింసా సిల్క్

ఐర్లాండ్‌లో పర్యావరణహితమైన సిల్క్ లేదు. ప్రాణహాని లేకుండా తయారు చేసే సిల్క్‌ను ప్రజలు స్వాగతిస్తారు. సాధారణమైన దాని కంటే ఇది భిన్నంగా ఉంటుంది. అందుకే నా కంపెనీ ద్వారా అందిస్తున్నా. సిల్క్ ఖరీదైనది. అందుకే వేడుకల సమయంలోనే కొనుగోలు చేస్తారు. అహింసా సిల్క్ నాణ్యతతో కూడిన అందమైనది. అన్నింటి కంటే ఎకోఫ్రెండ్లీ. ఉష్ణోగ్రతలను నియంత్రిస్తుంది. సౌకర్యవంతంగా ఉంటుంది.

–ఈవా, ది ఎథికల్ సిల్క్ కంపెనీ, ఐర్లాండ్

అహింసా సిల్క్..!

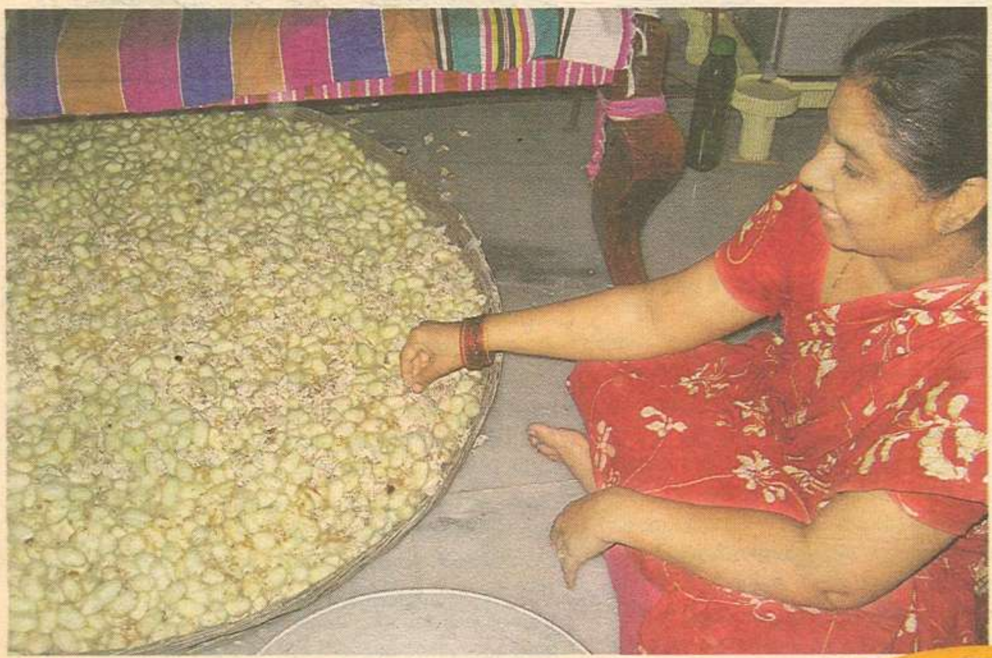

- 'పట్టు'పై తెలంగాణ అధికారి ఘనత
- వరంగల్ జిల్లావాసి కుసుమ రాజయ్య సృష్టి
- గాంధీ కల సాకారం
- పేటెంట్ హక్కులు సొంతం
- అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో డిమాండ్
- తెలంగాణవాసి కావడం వల్లే గుర్తింపు లేదు

ఒక్క గ్రాము సిల్క్ దారం ఉత్పత్తికి 15 పట్టు పురుగులు చనిపోతాయి. అంటే 1500 పట్టుగూళ్లు నీళ్లల్లో వేడి చేస్తే 100 గ్రాముల సిల్క్ వస్త్రం తయారవుతుంది. ఒక్క పట్టు చీర ఉత్పత్తికి 50 వేల పట్టు పురుగులను చంపాలన్నట్లు..! పట్టుపురుగులను చంపకుండా పట్టుతయారు చేయాలనే దృఢసంకల్పం హైదరాబాద్ నారాయణగూడలోని ఆప్కో ప్రధాన కార్యాలయంలో ప్రొక్యూర్‌మెంట్ అధికారి కుసుమ రాజయ్యకు కలిగింది. ఇందుకు దశాబ్దం పాటు అనేక ప్రయోగాలు, పరిశోధనలు చేశారు. తొలుత తన ప్రావిడెంట్ ఫండ్ నుంచి రూ.80 వేలను ఈ ప్రయోగాలకే వెచ్చించారు. పట్టుగూళ్లను కొనుగోలు చేసి తను రూపొందించుకున్న పద్ధతిలోనే పట్టును తీసే ప్రయత్నం చేశారు. 100 కిలోల పట్టుగూళ్లకు కేవలం 16 కిలోల పట్టు మాత్రమే వచ్చింది. సాధారణ పద్ధతిలోనైతే 80 కిలోలు వచ్చేది. వచ్చిన కొద్దిపాటి పట్టుతోనే వస్త్రాలను నేయించారు. ఐతే అనూహ్యంగా సాధారణ పట్టు కంటే నాణ్యమైనదిగా ఉండడంతో తన లక్ష్యం నెరవేరింది. ఇక వెనుదిరిగి

చూడకుండా అనేక ఉత్పత్తులకు శ్రీకారం చుట్టారు. తొలుత శ్రీవెంకటేశ్వరస్వామికి అంగవస్త్రం, అమ్మవారికి చీరలను నేయించారు. నేడు యూకే, యూరప్ దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. ఐతే మిత్రుల సలహాతో 2002లో పేటెంట్ హక్కుల కోసం దరఖాస్తు చేశారు. కేంద్ర పెటేంట్ కార్యాలయం పేటెంట్ హక్కులు కల్పిస్తూ తేదీ.10-05-2006న ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

ప్రశంసల వెల్లువ

కుసుమ రాజయ్య సృష్టించిన అహింసా పట్టుకు దేశ విదేశాల నుంచి ఎన్నో ప్రశంసలు అందాయి. 2008లో న్యూఢిల్లీలోని అహింసా ఇంటర్నేషనల్ సంస్థ అవార్డుతో సత్కరించింది. షైనింగ్ వరల్డ్ అనే సంస్థ కంపాషన్ అవార్డును బహుకరించింది. తైవాన్‌కు చెందిన ఓ సంస్థ ప్రతినిధి చూంగ్ వాంచ్ ప్రత్యేకంగా నగరానికి వచ్చి సుప్రీం మాస్టర్ అనే అవార్డును ప్రదానం చేశారు.

ప్రేరణ

కుసుమ రాజయ్య ఆప్కోలో పని చేసేవారు. ఐతే 1990లో అప్పటి రాష్ట్రపతి ఆర్.వెంకటరామన్ సతీమణి జానకీ ఆప్కోలో చీరలను కొనుగోలు చేశారు. ఆ సందర్భంలో ఆమె పట్టును తయారు చేసే విధానాన్ని తెలుసుకున్నారు. దాంతో ఆమె పట్టు పురుగులను నీళ్లల్లో మరిగించి చంపకుండా తయారు చేయలేరా? అని ప్రశ్నించారు. దాన్నే సవాల్‌గా స్వీకరించి ప్రయోగాలు చేసి విజయం సాధించాడు రాజయ్య .

మన సంస్కృతిలో పట్టు వస్త్రాల ప్రాధాన్యం అంతాఇంతా కాదు. పండుగొచ్చినా, పబ్బ మొచ్చినా పట్టు బట్టల సందడే. ఐతే ఆ పట్టు ఎలా తయారవుతుందో తెలిస్తే మనస్సు కలిచివేయక తప్పదు మరీ. పట్టుగూళ్లను మరిగే నీటిలోవేసి అతి క్రూరంగా లక్షలాది ప్రాణులను చంపితేగానీ పట్టు తయారవదు. ఒక పట్టు చీర తయారుకావడానికి వేలకొలది పట్టు పురుగులను చంపేయాల్సిందే. మన ఆడంబరాల కోసం ప్రాణులను బలిచేయడం ఎంతవరకు సమంజసం? ఎలాంటి హింస లేకుండా సిల్క్ దారం తయారు చేయలేమా? అనే ఆలోచనలనుంచి పుట్టినదే ఈ అహింసా సిల్క్.

-సిటీబ్యూరో, టీమీడియా

ప్రముఖుల ఆదరణ

ఢిల్లీ ముఖ్యమంత్రి షీలాదీక్షిత్, ఇండోనేషియా మాజీ అధ్యక్షురాలు మెగావతి సుకర్ణపుత్రి, సినీ నటి అక్కినేని అమల, ఆర్ట్ ఆఫ్ లాఫింగ్ సృష్టికర్త రవిశంకర్ వంటి వారెందరో రాజయ్య వద్ద వస్త్రాలను కొనుగోలు చేశారు. కంచి మఠంకు కూడా రాజయ్య నేయించిన అహింసా సిల్క్ వస్త్రాలు వెళ్లాయంటే ఎంత ప్రాశస్త్యాన్ని పొందాయో అర్థమవుతోంది.

సిల్క్ తయారీలో పద్ధతి

సాధారణ సిల్క్

స్టెప్ 1: రైతులు కొకున్స్(పట్టు గూళ్లు) తూకం వేసి విక్రయిస్తారు.
స్టెప్ 2: దారం తయారు చేసేవారు వాటిని వేడి నీటిలో వేస్తారు. పట్టు గూళ్లల్లో ఉన్న పట్టు పురుగులు మాడి చనిపోతాయి.
స్టెప్ 3: కొకున్స్‌ను 15 నుంచి 20 నిమిషాల పాటు నీళ్లల్లో మరిగిస్తారు. 70-90 డిగ్రీల సెల్సియస్ ఉష్ణోగ్రతలో నీళ్లను వేడి చేస్తారు.

నాణ్యత: నీళ్లల్లో మరిగించడం ద్వారా 90 శాతం దారం తయారవుతుంది. వేసవిలో ధరించడం ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. చెమటను పీల్చుకోవు. ఇవి మెరుస్తాయి. ధర సాధారణంగా ఉంటుంది.

అహింసా సిల్క్ తయారీ

స్టెప్1: రైతుల నుంచి గూళ్లను కొనుగోలు చేసిన తర్వాత వాటిని బాస్కెట్‌లో విశాలంగా ఉంచుతారు.
స్టెప్ 2: వాటిని 8 నుంచి 10 రోజులు వదిలేస్తారు.
స్టెప్ 3: పట్టు పురుగులు గూళ్లను చీల్చుకొని బయటికి వచ్చేస్తాయి.
స్టెప్ 4: పురుగులను ఏరి వేరొక బాస్కెట్లో ఉంచుతారు. వాటిని హింసంచకుండా, చంపకుండా వదిలేస్తారు.

నాణ్యత: కాటన్ మాదిరిగా కనిపిస్తుంది. ఏ కాలంలోనైనా ధరించవచ్చు. చెమటను పీల్చే గుణం అహింసా సిల్క్‌కు ఉంటుంది. ఐతే ఈ సిల్క్ కొంచెం డల్‌గా కనిపిస్తుంది. సాధారణ సిల్క్ మాదిరిగా మెరువదు. సాధారణ సిల్క్ ధర కంటే ఒకటిన్నర రెట్లు అధికంగా ఉంటుంది.

రాజయ్య గురించి..

రాజయ్య పద్మశాలి కుటుంబానికి చెందిన వారు. ఐతే తల్లిదండ్రులు వ్యవసాయం చేసేవారు. వీరిది వరంగల్ జిల్లా భూపాలపల్లి మండలం నాగారం గ్రామం. ఉన్నత విద్యాభ్యాసం పూర్తి చేసుకొని ఉద్యోగం సంపాదించారు. ఆయనకు ఇద్దరు కొడుకులు క్రాంతికిరణ్, ఉదయ్‌కిరణ్, కూతురు అవని, భార్య సావిత్రి అందరూ తన ప్రయోగాల్లో సహకరించిన వారే.

తెలంగాణలో పుట్టడమే శాపం

నేనెంతో కష్టపడి చదుకున్నా. ఉద్యోగం సంపాదించా. అహింసా పట్టును తయారు చేసి పేటెంట్‌ను సాధించా. ఈ ఉత్పత్తుల గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రులుగా పని చేసిన అందరికీ చెప్పా. గవర్నర్లకు వివరించా. రాష్ట్రపతులకు చూపించా. అంతర్జాతీయ స్థాయి సంస్థలు నన్ను గుర్తించి అవార్డులు ఇచ్చాయి. కానీ ప్రభుత్వం నుంచి సరైన గుర్తింపు, ప్రోత్సాహం రాలేదు. దీనికి కారణం నేను తెలంగాణలో పుట్టడమే.

-కుసుమ రాజయ్య

Fabric of compassion

OFFBEAT It's silk but woven in a non-violent way. Read on to find out about Kusuma Rajaiah's brand of 'Ahimsa'

This is silk to gladden the heart of both the aesthete and the animal lover. Aptly named 'Ahimsa silk", the material is obtained through compassionate means. The silkworm when it turns into a moth, is allowed to break free from the cocoon and fly away.

The swabs left behind are then spun into yarn. How many of us know that to make one silk sari through the usual process, 40,000 to 50,000 worms are destroyed, creatures that would otherwise live out their life cycle as butterflies and help in pollinating flowers and keeping the fields of farmers free of pests?

So one can understand why Kusuma Rajaiah feels a sense of deep fulfilment. He is the inventor of silk got through non-violent methods and his work affirms the spirit of an ancient philosophy that considers all creatures equally important in the web of creation.

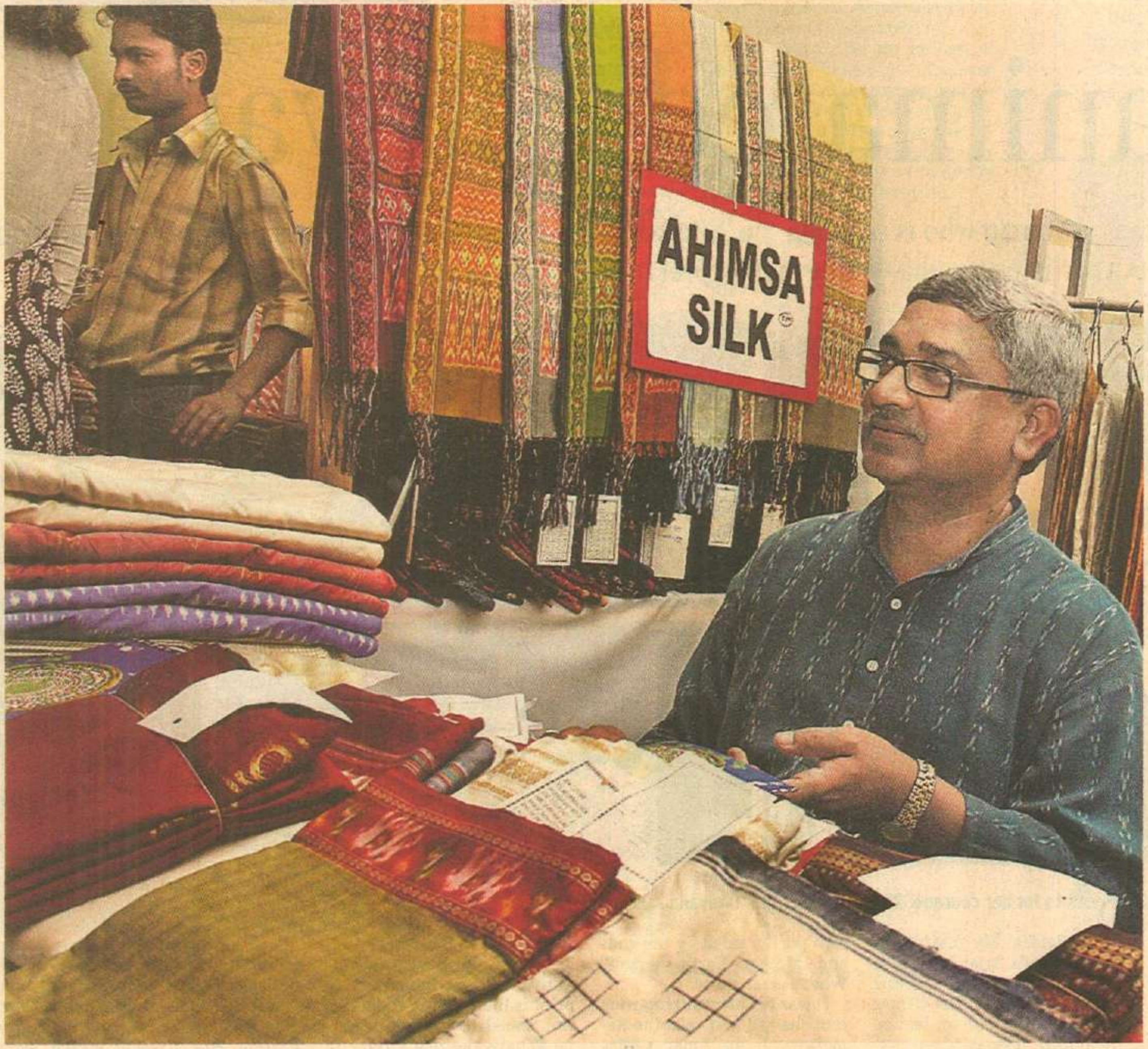

BEAUTY SANS PAIN Kusuma Rajaiah with an array of Ahimsa silks

Bloodless revolution

While participating in an exhibition organised recently by the Crafts Council of India at the Lalit Kala Akademi, Rajaiah who is Technical Officer in the Andhra Pradesh Handloom Weavers' Cooperative Society(APCO) took time off from meeting customers at his stall to explain about his bloodless revolution in the cause of Nature and beauty.

It all began when Janaki Venkataraman, the wife of the former President of India, R. Venkataramam visited Hyderabad. She enquired of an officer of the APCO whether they had silk saris, which did not involve the killing of the worms. "When actor Amala who is deeply involved with the activities of the Blue Cross also wanted to make a similar purchase, it accelerated my interest and I began doing research," says Rajaiah. "By 1992, I managed to produce two sample saris."

In the conventional method of production, the worms which spin their cocoons out of silk thread to protect themselves from predators, are boiled alive just seven days short of freedom as it is believed that the silk is at the finest at this stage.

"I encountered a few problems while making Ahimsa silk. Since the yarn is twisted and more elastic, it is difficult to weave. Also because it is finer yarn, it cannot be reeled and has to be machine spun. The Lohia Mills in Chattisgarh helped me in the production. Not everyone can weave this. I have identified weavers in Nalgonda district but the wages are higher than for normal silk. I have to pay them Rs.1, 000 per sari."

Rajaiah has a range of 30 designs — Kanchipuram, Kalakshetra, Ikkat and Jamdhani — as also Kalamkari printed saris in beautiful, rich colours. He also produces salwar kameez sets and stoles as well as dhotis with half fine zari since " pure zari also contains silk thread."

The saris are available at a flat rate of Rs.4, 600. "It is impossible to bring down the cost further," he says.

Won't wrinkle

Ahimsa silk does not wrinkle and is more comfortable to wear than the conventional one as it has more air permeability, points out Rajaiah who was recently given a patent for the invention of eco-friendly method of manufacturing mulberry silk yarn.

"Maneka Gandhi helped me a lot in the beginning," he says. Those who have purchased his silk include Amala, Megawati Sukarnoputri, Sheila Dixit, Ganapati Sachidanandaswamy and some Jain groups.

One of his best customers is Jennifer Yost from the U.S. who made a long dress for her wedding out of this fabric.

"The news item and photograph appeared in the *New York Morning Star*," he informs you proudly.

(e-mail:designer_weaves@rediffmail.com or info@ahimsasilks.com,

KAUSALYA SANTHANAM

MAKING A DIFFERENCE

HANS 29/3/2015

Mahatma's Ahimsa spares the silkworm

Wear silk, but must you slaughter silkworms? Not necessarily, says, Kusuma Rajaiah who revolutionised the process of making a silk saree with his Ahimsa Silk

INDU CHINTA

In 1991, Janaki Venkataraman came visiting to Hyderabad. As was the custom, a few employees with the then Andhra Pradesh State Handloom House (APCO), carried the best of silk sarees for the former President's wife. A thoughtful woman that she was, she asked them if they had a saree that was woven without sacrificing fifty thousand silkworms. Yes, you read it right. As many as fifty thousand silkworms make one silk saree. So our flummoxed APCO folk went back with their sarees, and posed the same question to their in-house technocrat in handloom technology

Little would Mrs. Venkataraman have anticipated that her question was going to spark a lifelong effort to save the silkworm. Kusuma Rajaiah, a 59 year-old handloom specialist from Hyderabad, Telangana has been leading a lone-crusade against slaughtering silkworms for over 25 years now. These "ill-fated voiceless insects are "born to die", he laments. "What businesses have we to interrupt their natural life-cycle?"

"In earlier times, tradition was to wear and wed in madhuparkalu, garments made from cotton for the bride and groom. Even the richest stuck to the code. Today, even the poorest of men buy silk for such occasions. They do not mind being cheated. We are that corrupted with silk for the sake of richness and grandiose. It's a show of wealth!" I couldn't agree more. I also feel guilty as I am reminded of the heaps of silk that my family bought for a wedding and images of cocoon slaughter float before my eyes.

We go back in time to 1991, when it all began. The then President's visit left Rajaiah enough food for thought. After much careful study, he made the impossible happen. He made his first Ahimsa silk saree the next year, setting the silkworms free.

"In the conventional method," he explains, "a thousand yards of silk filament is produced from one cocoon. And 95 percent of it is usable". The conventional method is the one where live cocoons are mercilessly treated with hot air or boiling water to obtain unbroken filament. This has become standard practice of not allowing the silkworm to leave the cocoon. If the insect leaves, the filament breaks, and the processor cannot have continuous filament.

However, Rajaiah waits for the insect to break out of the cocoon. Never mind the discontinuity in filament. So the filament obtained from the Ahimsa method is only 15 to 16 percent usable. The major challenge becomes commercial viability. Hence, there are few takers.

"My process is also time-consuming and labour-intensive," he adds as a matter of fact. But, unlike its cruel counterpart, "Ahimsa silk is air-permeable and wrinkle-free."

His next task was to ensure quality of the yarn produced. After much trial and error, and "burning his fingers", he figured Ahimsa silk would be of better quality if it were mill-spun rather than hand-spun. He ran from pillar to post looking for a mill that would be so kind as to allow his brand of silk to be spun. Rajaiah persisted with the Lohia group for three months, writing to them repeatedly and visiting their Hyderabad office, before they allowed him to explain his cause and concept. "I had to go Raipur in Chhattisgarh. First I had to reach Nagpur and from there, I sat in a passenger train to Raipur, in bone-biting cold!" The silver lining is that the journey had a happy ending, and has resulted in an enduring relationship between Rajaiah and the Raipur mill. To this day, he sends his worm-free cocoons to Raipur, and they send him back Ahimsa yarn. He remembers, nostalgically, "For the first time, I sent 100 kilos of pierced cocoons, and they sent me 16.5 kilos of yarn" - The 15 to 16 percent usability of Ahimsa filament, so to speak.

He admits rather modestly that he did not know he could be granted a patent for his Ahimsa concept. "I was rather naive. I had no idea until some well-wishers urged me to patent my innovation. Back then in 2001, in Hyderabad, there was neither the right person nor place where I could apply for one." So, he went to the Patent Office in Chennai. There, the officials were rather aghast and furious that not only did he not apply for a patent, but by then he had let the press in on his kind method. "They were very helpful. They acted on their heels to get me a patent for Ahimsa silk in the name of "Eco-friendly Method of Manufacturing Mulberry silk (Bombyx Mori) Yarn".

The press coverage, which may not have given him soaring popularity, did earn him a niche international clientele and repute. Ahimsa silk has since made inroads into countries and celebrity wardrobes around the world. "You are the first one to know that my silk has reached the Duchess of Cornwall... and then of course, Megawati Sukarnoputri." Earlier this year, he wove an exquisite Ahimsa silk in Kalamkari print and dye for the Obamas.

CS Ramalakshmi, the former Commissioner of Sericulture, shares her thoughts with us. "Cost is certainly a significant factor. Ahimsa silk is more expensive than conventional silk. Also, powerlooms and to an extent, even handlooms require long fibre." She adds further that the reason Rajaiah is unable to make a mark is also because of low visibility.

In 2007, the officers in charge of the state government's Handloom and Textiles were extremely supportive of his initiative, and Rajaiah's future seemed bright. An application was sent to the Union Ministry of Textiles nominating Rajaiah for the Padma awards. "Now, of course, it must be lost in the sea of government paperwork," he never followed it up.

Every governor, chief minister, and the handlooms minister were presented Ahimsa silk on their birthdays. In fact, one of the governors wrote to Rajaiah about how immensely touched he was by this gesture. But, the tradition has died.

What lives on is the spirit and ethics of non-violence. Gandhiji once sent a message to the Indian silk industry asking it to produce silk that spared silkworms. "What can be more rewarding than realising Mahatma's dream!" concludes Kusuma Rajaiah.

Kusuma Rajaiah

SILK 'dewormed and classy'

Photos: S. Muralidhar

It may have started as a 'save the silk worms' initiative but today, Ahimsa or peace silk is a style statement touted by acclaimed fashion designers around the world. ANUSHYA MAMTORA **takes the path less trod and finds out how peace silk is faring among Indian buyers and where the enviro-conscious can buy guilt-free silk or other alternatives**

When a handloom expert from Hyderabad discovered a new way of making silk without killing the silkworms a good 18 years ago, it didn't create the kind of ripple it had the potential to. It was only a whole decade later when he made it commercially viable that fashion designers and weavers stood up and took notice. With the world going 'Green' with eco-friendly and organic food, materials and fabrics, Kusuma Rajaiah's patented 'Ahimsa silk' was predicted to be the next big thing in the world of fashion. But after eight years of its existence, though ace national and international designers promote peace silk through exclusive collections and source fabrics for their conscious customers, it is yet to make a mark among the silk loving community in India.

For a country known for its lustrous 'reshams' and gorgeous 'pattus', weaning people away from the Benarsis and Kanchipurams is an ardous task. Nevertheless, the message of peace has touched a few hearts in India as well as abroad where people try and alternate their silk buys with Ahimsa silk or other alternative options.

If you are an environment-conscious shopper and go seeking for organic food, recycled and hand-made paper and natural dyes, then going the peace silk route should be your next fixation.

THE HINDU

What is Ahimsa silk?

Let us take a look at how silk is made, before we get to the process that is altered in the making of Ahimsa silk. Conventional silk is made by dipping the intact cocoons with the silkworm pupae into boiling water and then unwinding the single, continuous strand of silk thread onto reels. In fact, about 15 silk worms are killed to get one gram of silk, and 1500 silkworms lose their lives to give us one meter of woven lustrous silk.

In Ahimsa silk, the fabric is produced without killing the silkworms. In this process, the silk is extracted only after the silkworm has completed its metamorphosis and the moths are allowed to fly away. The silk is them degummed and instead of being reeled, is spun into a soft and comfy fabric.

Texture: Since the strand of silk is broken when the moth finds its way out of the cocoon, the pieces of silk threads have to be woven together. This automatically affects the texture of the peace silk, making it coarser than conventional silk.

Quality: Though there have been arguments about the quality of Ahimsa silk, if processed and woven properly, the fabric is strong and durable. It is softer to feel, though less lustrous but has good thermal insulation properties, making it ideal for cold climates.

Pricing: It's slightly expensive when compared with conventional silk because of the labour intensive process involved. Each cocoon is personally checked before spinning, to see if the moth has flown out. Spinning takes around two months and weaving another month i.e. three months after the moths leave the cocoon, the silk is ready for use.

Colour: Though most Ahimsa silks can be dyed, it is best when used in its natural hues of gold, beige and creams.

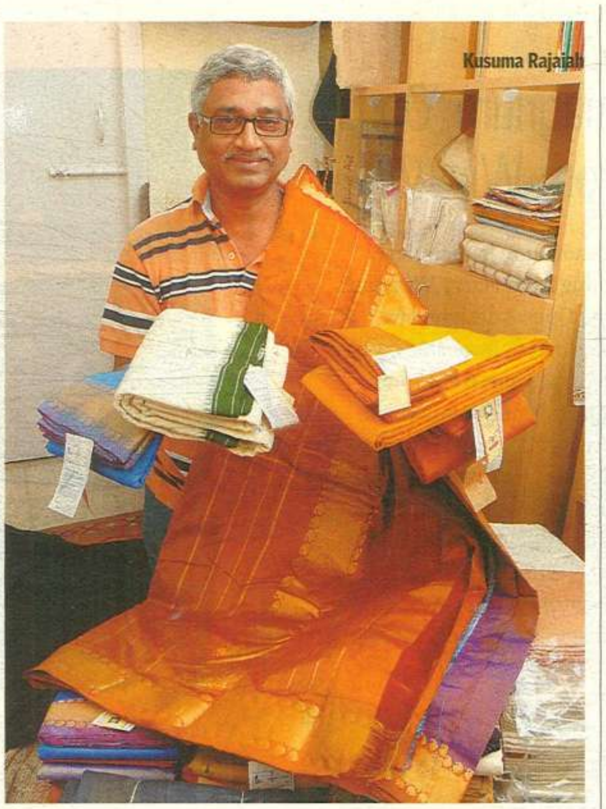

Kusuma Rajaiah

A fashion statement

While peace silk has made its presence felt through small stalls in handloom exhibitions, wearing Ahimsa silk has become a fad amidst fashion circles. International designers from USA, UK, Australia, Paris, Switzerland, Indonesia etc., source the silk from India and use it to custom make designer wear for their clients. In India too, designers have a one off exclusive collection with Ahimsa silk and if you want an outfit to be created in the special silk especially for you, then they will be more that eager to source the fabric and work on it.

Also, in India, wedding shopping and indulging in luscious silks go hand in hand, whether it is a silk gown with lace work or a richly embroidered saree with brocade work. But designers these days are encouraging brides-to-be to look at Ahimsa silk options for their trousseau. Especially in the saree category, the choice is aplenty with zari, kantha, ikkat, Jamdani butta, noil weft, printed and vegetable dyes being experimented on Ahimsa silk.

Apart from sarees, Ahimsa silk finds application in making kurtas, shirts and dhotis for men, and tops, kurtis, skirts, stoles and shawls for women.

For your homes

Not just your wardrobe, Ahimsa silk can carve a space for itself in your home interiors too. With fabrics being available in different colours, textures, patterns and prints, it can be easily transformed into pillow cases and bed spreads, cushion covers for your plush sofa, exclusive drapes, lamp shades, upholstery for your chairs and a lot more. It is considered a great option as it has just the right amount of shine as well as a sophisticated look. It is also increasingly being mixed with cotton and jute for some great fabric options.

Though the concept started in India, Ahimsa sericulture is being practised in small pockets all across the world, each having given their own names to it peace/ vegetarian/ Hindu etc. The trend is predicted to go northwards with animal welfare organisations whole heartedly supporting the concept and promoting it. Hopefully, that way ardent supporters as well as new buyers can chance upon this 'peaceful' fabric more often and spread the word.

Where can you buy Ahimsa Silk?

Being a niche product, it's difficult to find Ahimsa or peace silk. It is not advertised widely, but there are showrooms that have a dedicated corner to it. Here are a few places in India where you can find some good and genuine peace silk products:

Kusuma Rajaiah's Ahimsa Silk – Hyderabad (www.ahimsasilks.com)
Ahimsa Peace Silk- Pune (www.ahimsapeacesilk.com)
APCO showrooms- Across cities in Andhra Pradesh
Nalli Silks- Chennai, New Delhi
Urvi Weaves and Crafts – Hyderabad
Textile and handloom exhibitions in your city

Other alternatives...

... to an environment-friendly wardrobe if you want to give silk a miss and can't lay hands on Ahimsa silk

Mercerized cotton: *Cotton fabric when treated with certain chemicals to give it a lustrous appearance, becomes 'pearl', 'pearle' or mercerized cotton and can be a good alternative to silk.*

Poly silk: *A translucent, economical and light-weight substitute for silk.*

Banana fibre: *Banana silk yarn is made of the banana fibre especially in regions like India and Philippines. The leaves of the non-fruiting variety of the banana plant are harvested, soaked, processed and spun into a beautiful fabric.*

Organic fibres : *Like organic food, organic fibres are also a rage now and are being actively promoted by designers. Cotton, hemp and wool accquired from plants and animals without the use of dangerous fertilizers, toxic insectisides, herbicides and fungicides come under the 'organic fibre' category. Specific farms are dedicated to such organic activities and have to maintain international and national standards, and are also accredited by world renowned organisations in some cases.*

TELANGANA TODAY 25/2/2018

Meet Ahimsa Rajaiah who mastered the art of producing silk without harming the worms

BY JAYA VELLAMPALLI

A non-violent journey

NATIVE CREATIVE

Kusuma Rajaiah's Ahimsa Silk has travelled across the globe. With more patrons from the West, this beautiful clothing style stole the limelight on many red carpets. Even Suzy Amis Cameron, the famous American advocate, and Faith Dickinson, winner of the Diana Award, sported the designer dresses made of 'Ahimsa' silk. To everyone's surprise, the recent addition to this club is Prince Charles. "I've recently sent eight metres of silk fabric through Clare Colin to him," Rajaiah says, with a bright smile.

Likewise, many international designers have got in touch with Rajaiah over several occasions. The never-ending list includes the likes of Courtney Cox. When the F.R.I.E.N.D.S. actor invited him for lunch to her guest house in Malibu to know more about 'Ahimsa' silk, Rajaiah gifted her a stole which was dyed with medicinal colours. "The speciality of this stole is that the medicinal colours are said to have some healing powers and it is only one family in Kerala that does this kind of dyeing," shares the former APCO fabrics technical officer. "I learnt everything about fabrics and filaments from my time at my college in Salem," he adds. Even though killing animals for food or fabric is considered a sin in many sections of the Indian society, sadly, says Rajaiah, the demand for his violence-free fabrics comes only from the West. "I have to admit that few people from our own city are interested in buying this fabric," he says.

Recalling the initial days of his journey, Rajaiah says it was the former First Lady of India, Janaki Venkatraman, who was responsible for this idea. "During one of her visits, she asked if we have any saris which are woven without killing worms," he says. He then researched a lot and came up with this novel concept.

Rajaiah shares that the importance of silk increased over the years and people started using it for rituals and other occasions. "Once it has become a domestic product, people started exploiting the worms," he adds. Rajaiah never liked that and he successfully broke the norm.

It was in the '90s that he first experimented with the idea of deriving silk without killing the silkworms, and became successful. And it was in the year 2000 that he decided to make it commercially viable.

"There were many hurdles, but the most difficult task was making the yarn," he recalls. Rajaiah says that he began with an investment of Rs 1,30,000 and it took him almost four to five months to convince the mill owners. "The first time we made the yarn, out of 100 kg material, we only got 16.5 kg fabric," he shares.

But, the saris were sold in no time. It was in 2002 that he applied for patent, and, later, for trademark. Even after having the patent and trademark, Rajaiah is not open to commercialisation of his products. He works from home and says duplication is one of the biggest threats in the industry.

Rajaiah says that there is no awareness and not many people understand the effort that goes into it. He also admits that shopkeepers find it difficult to sell the product even if they agree to try.

The evenness is less in the fabrics because of the usage of vegetable dyes, and the colour combinations and patterns available are also few, he explains.

"I do not participate in exhibitions. I tried handlooms but they did not work. One good thing is that several Western fashion designers are evincing interest in our fabrics. But, I'm going to keep it as a home-based business," he says, signing off.

NON-VIOLENT: *Rajaiah holds up one of his saris made of ahimsa material.* — Photo: Surya Sridhar

Supporting silk without violence

Listen to a talk this Saturday on Ahimsa Silk by its patentee Kusuma Rajaiah

The humane way Kusuma Rajaiah and his wife making Ahimsa silk, some samples (below)
SPECIAL ARRANGEMENT

BHUMIKA K.

People have laughed at him for his attempt to save a few measly worms. But that has not stopped Kusuma Rajaiah, the Hyderabad-based handloom technologist, from working tirelessly to produce "Ahimsa" silk. "Every one is born to live. Silk is not just about killing a worm; it's about hurting another creation. We kill mercilessly for our pleasure. I am proud that through my process I am able to fulfil at least one desire of Mahatma Gandhi - that of Ahimsa," says Rajaiah over the phone, just days before he lands in Bengaluru to talk about Ahimsa silk.For those still unfamiliar with the concept, ahimsa silk is silk produced without killing the larvae in the mulberry silk cocoon in the traditional method – by boiling. Rajaiah waits an additional two weeks for the moth to emerge from the cocoon and fly out, and then creates silk yarn from the cocoon, he explains.

Credited as the "inventor" of this concept and holding a patent and trademark on mulberry ahimsa silk, Rajaiah got thinking about this concept, when former President R. Venkataraman's wife, Janaki Venkataraman made a special request. Rajaiah was working with APCO - the Andhra Pradesh State Handloom Weavers Cooperative Society - in 1990, when Janaki Venkataraman, who came to buy the famed variety of Andhra silks, asked weavers if it was possible to produce silk saris without killing silkworms. "That request, and the slow and quiet fading away of Gandhiji's idea of ahimsa being everyone's 'paramodharma', and that all industries must operate on a principle of non-violence; soon after India gained Independence, prompted me to start thinking about this," says Rajaiah.

He started off in 1991 to develop this form of silk, independently, at home. Having studied handloom technology at the Indian Institute of Handloom Technology, Salem, Rajaiah says his familiarity with the process and technology helped him.

Today his wife, his parents, and a few weavers and labourers are involved in what is still his small home enterprise. He largely produces yardage that is bought up by several designers in Europe and America. "Awareness of ahimsa silk, frankly, is more in countries outside India. In India, the problem is with fakes," Rajaiah contends. He has not taken to court others who have used his patented method for other kinds of silk (muga/eri/tussar) because at the end of the day his only intention is to promote non-violence.

Every one is born to live. Silk is not just about killing a worm; it's about hurting another creation.

By 2000, he had researched and developed a commercially viable method to produce ahimsa silk, and he was granted his patent in 2006. "The difference is that in traditional boiling process up to 70 per cent of the cocoon is useable as yarn, while in the ahimsa method, only about 17 per cent is useable. Which also leads to costs and pricing of ahimsa silk being almost double that of regular silk," he explains. But market exploitation has ensured that fakes sell for much more than double the price, he contends.

Checking for authenticity is another challenge for customers, he agrees. "Customers must ask for certification or source while buying," he suggests. He realised the value only recently and has now started having his trademark embroidered onto his saris with his patent tagged on the saree. For this same fear, that his works might be sold along with fakes, he doesn't supply to large stores.

After retiring from his APCO job in 2014, he has been doing this full time, with a capacity to produce about 2,000 metres of ahimsa silk per month, he claims. "But my pre-process is three months." Former Indonesian President Megawati Sukarnoputri, Hollywood actress Courtney Cox, *Avatar* director James Cameron's wife Suzy Amis, Camilla Praker Bowles, wife of Prince Charles of England, Congress President Sonia Gandhi, are some of the celebrities who have worn ahimsa silk sourced from him directly or indirectly, he says with pride. "I even had an opportunity to visit the Vatican, with the help of an Italian friend, and present a piece of ahimsa fabric to the Pope, but unfortunately, we couldn't give it to him directly," says Rajaiah.

Ithy Adee, a handloom company started by Bengaluru-based Devika Ramarathnam as part of a CSR project of e2e People Practices is bringing Kusuma Rajaiah to Bengaluru for a talk on Ahimsa Silks on October 27 at Tharangini, The Design Studio, Sadashivnagar, at 1.30 pm.

An exhibition and sale of Rajaiah's ahimsa silk saris in the Ikat and Telia Rumal traditions of Andhra Pradesh will be on at the venue from 11 am to 6 pm.

Herald 2day

Monday, 5 October 2009

email us at : 2day@herald-goa.com

A silky soiree

By Dolcy D'Cruz

The ESG Art Gallery donned a white, serene and calm look for the Peace of Silk Exhibition. The reason: it was an exhibition marked on displaying only creations made out of Ahimsa silk. Aptly scheduled to begin on October 2, the birth anniversary of Mahatma Gandhi and World Ahimsa Day, Ahimsa silk is produced on the same teachings of non violence. The silk is produce without killing any silkworms so that they can live their full life. Ahimsa silk has a unique texture compared to silk. It is softer and smoother in its flow and most importantly, it is manufactured in an eco-friendly method without harming the worms.

For production of regular silk, countless silkworms are killed for a few grams of pure silk. The cocoons are immersed in boiling water to kill the worms and spool the silk yarn. Ahimsa silk works with a different process where silkworms are not killed to extract silk. Cocoons are left alone for 7-10 days. Once the worm is matured, they are allowed to pierce the cocoons and fly away as moths. It is only then that the manufacturing of peace silk begins. Each cocoon is checked individually to ensure that the moth has escaped before the silk thread is spun. Spinning takes around two months and weaving another month.

Kusuma Rajaiah holds the national patent for the invention of the eco-friendly method of manufacturing mulberry silk and Bombyx Mori yarn. Kusuma from Hyderabad, a technocrat in Handloom Technology with 25 years of practical experience, worked towards creating an alternative silk fabric where there is no killing, no cruelty and at the same time, the fabric value is totally protected. Finally, in 1991, he discovered the process of manufacturing Ahimsa silk. It was commercially available in the market in 2001.

"Ahimsa silk has at least 85 percent of wastage during production which ups its price to almost double as compared to regular silk. While working with ahimsa silk, as the moths are allowed to escape, one single strand of pure silk keeps breaking when pulled out of the cocoon.

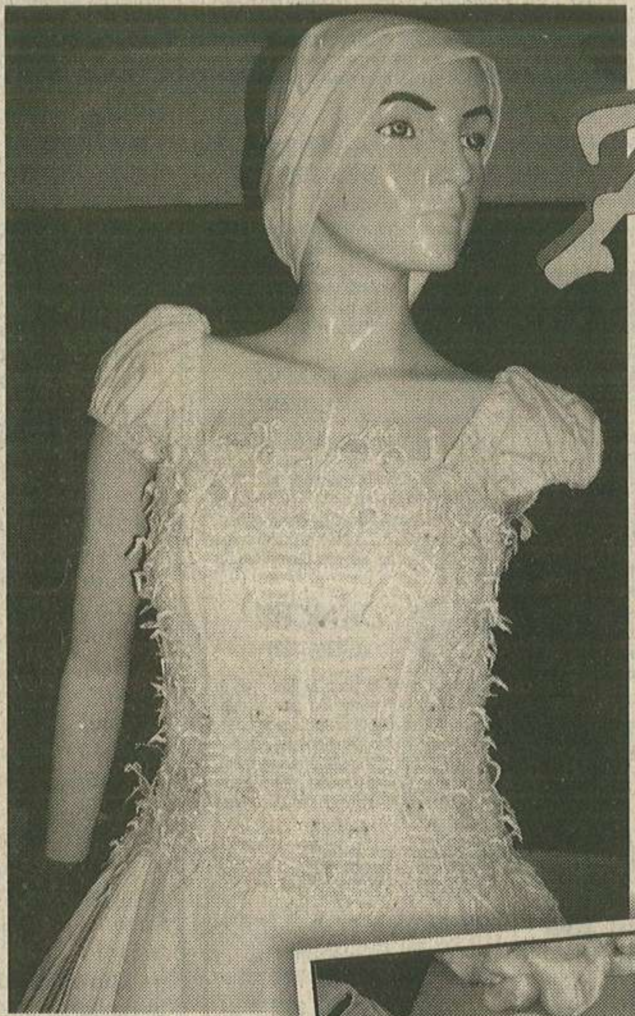

Regular silk can be extracted for a whole 10,000 yards. But the process is worthwhile as it is non-violent. We are trying to save the lives of millions of silkworms who can live their full life," says Kusuma Rajaiah with a smile. Kusuma has put up a stall displaying the manufacturing process of Ahimsa silk, dyed silk saris and stoles.

The fabric for the exhibition was provided by Kusuma and designers took full advantage to show how beautifully the cloth can be designed into outfits. The exhibition showcased works by Goa's top designers and colleges across Goa.

Wendell Rodricks designed a range of self coloured kurtas. Verma D'Mello was highly inspired by the natural creators of Ahimsa silk and it showed on her bridal gown. The bodice of the gown has miniature silk moths made out of cloth affixed on the material. Hema Pednekar put up a silk gown with a pleated shoulder; Alisha Colaco displayed a long-sleeved kurti with detailed work done on the neckline and border. Sonali Salkar created a colourful sari by dying silk in different colours. Roxanne displayed a sleeveless kurta with a blue and green neckline and a blue bordered skirt. Khusboo Haran presented a lovely silk blouse.

Shrinivas Ananthanarayan showcased a tie collection. Shamoli created a blue and white wall-hanging with beadwork. Carla Alvares displayed a lampshade with a intricate border. Janani Narayana showcased handmade embroidered bags while Shivaram Narayana displayed lamps, one of which was created using a silk cloth and an earthen tile while the other was made using only silk.

Colleges like Goa College of Art, Goa College of Home Science and Government Polytechnic College's Department of Garment Technology participated in the three-day exhibition cum sale. Goa College of Art displayed fabric painting, embroidery with sequins and beads. They also created clutches and jewellery boxes. The students of Goa College of Home Science put up a silk blouse with sequined collar and a range of scarves and stoles. Government Polytechnic College's, final year students put up a stall showcasing, embroidered salwar pieces, bags, dyed stoles, necklaces and kurtas. "This is the first time we are participating in an exhibition entirely based on ahimsa silk. We were informed about the event well in

advance so that the team could decide on the articles. We have used methods such as dying, embroidery, fabric painting and appliqué to give more effect to the material," says Asma Naroo and Pournima Mujamdar, final year Garment Technology students.

The exhibition was organised by the Goa Handicrafts Rural and Small Scale Industries Development Corporation Limited in collaboration with the newspaper Vasco Watch, Kalpana Imagine and Create. The exhibition was inaugurated by Chief Minister Digamber Kamat in presence of Nikhil Desai, Managing Director of GHRSSIDC and Sameer Salgaonkar, Chairperson of GHRSSIDC.

CHENNAI, Monday, 26 July, 2010
SSO
entertainment•highstreet
THE NEW INDIAN EXPRESS
26/7/2010

SILK GOES GANDHIAN

AHIMSA

Kusuma Rajaiah is the man behind the *ahimsa* process of making silk. The lustrous saris are making waves across the globe. **Dennis Selvan** takes a closer look

MAHATMA Gandhi would have been pleased to present the *Ahimsa Sari* to his musical muse MS Subbulakhsmi. Mahatma's *Ahimsa* theme was once again reinforced in Andhra-based Kusuma Rajaiah's patent-winning *Ahimsa Silk Saris*. The saris are woven through a complicated process known as 'eco-friendly method of manufacturing mulberry silk yarn'.

Ahimsa silk was once again in the news when *Avatar* director James Cameron's current wife Suzy Amis wore an 'Avatar blue' gown made from *Ahimsa* silk at the 2010 Oscars. It was then reported that while his ex-wife Kathryn Bigelow scored over him as the best director, it was his current wife who saved the day winning accolades for her flowing blue *Ahimsa* silk gown, designed by the young Jillian Granz.

Hailed as the 'saviour of silk worms' in his home town, Kusuma Rajaiah, a technocrat in handloom technology, and currently a procurement officer with Andhra Pradesh Trade and Handloom Weavers Cooperative Society Ltd (APCO) said that he had already sold five *Ahimsa* silk saris to Indonesia's former president Megawati Sukarnoputri's in 2002. Rajaiah was representing APCO when the Indian government held an exhibition at Jakarta and one such Ahimsa sari was presented to the Indonesian president as a gift from India. Thrilled at the lustre and softness of the sari, Megawati chose five more saris from an assortment of about 30 of them recalled Rajaiah.

For the uninitiated, silkworms are placed in bamboo baskets and fed mulberry leaves. As they consume the leaves, they exude viscous fluids through head glands. These substances known as fibroin (raw silk) and sericin (bonding gum) harden upon contact with air forming basic silk filament which is a combination of two fibres held together by the gum. But the worm is still alive inside the cocoon. And the silk is extracted after the silkworm has completed the metamorphosis and allowed to fly out of the cocoon.

The first two saris to the Indian commercial market was introduced by B Gopinath, Kancheepuram-based CEO of Arni-based SKP Silks Sarees, who entered into an MoU with Kusuma Rajaiah for mass production of *Ahimsa* silk saris for five years in Tamil Nadu.

On the face of it, one cannot easily differentiate between the conventional silk sari and the *Ahimsa* Silk, even though the latter would cost a few thousand rupees more, because of the intricate process it involves. Gopinath says, "Our primary target groups would the Jain community and anyone who has a proclivity to the concept of vegetarianism."

Mulberry silk is made from the silkworms of the Bombyx mori moth which lays about 500 eggs before dying. Feeding on mulberry leaves, silkworms increase 10,000 times in weight and gain enough energy to start spinning their cocoon. It then takes anywhere from three to eight days for the silk worm to weave the cocoon

... To Your Home
press

2/10/2007

otos

. To an
ion, his
ifferent
llow his
pen.

e student

SAVE the worm, wear the SILK

Express News Service
Hyderabad, Oct 1

TAKING cue from *Ahimsa Paramo Dharmah*, the spirit of Indian philosophy and Mahatma Gandhi's principle of non-violence, the Ahimsa Silk is produced. The Ahimsa silk does not kill the silk worms, but uses the pierced cocoons from which the worms are allowed to escape.

Ahimsa Silk is the patented innovation of 51-year-old Kusuma Rajaiah, an APCO employee. The Goethe-Zentrum, Hyderabad organised an exhibition of products involved in the production of mulberry silk and screened a documentary by Saraswathi Kavula on Ahimsa Silk on the eve of Gandhi Jayanthi and German National Day (Oct 3) on Monday.

In Ahimsa Silk production, the silk worm is not killed but allowed to come out of the cocoon and then the leftover cocoon (pierced cocoon) is processed to get silk yarn. About 5,000 silk worms are killed in producing a silk saree, where as 15,000 silk worms are saved in producing an Ahimsa Silk saree.

"The bringing down of Berlin Wall was completely a non-violent activity. There is a centre for Gandhian studies in Berlin," said Amita Desai, executive director of Goethe Zentrum mentioning that Oct 2 has been declared as International Non-violence Day by the UN recently.

Janaki Venkatraman (wife of former president Venkatraman), Megavathi Sukarnoputhri (former Indonesian president), Sathya Saibaba, Ganapathi Sachidananda Swami and Sri Sri Ravi Shankar of Art of Living are among those who sport Rajaiah's

An APCO employee's innovation is draping the world in 'non-violent' clothes

A girl checking out Ahimsa Silk fibre at an exhibition at Goethe Zentrum in the city on Monday. Expressphoto

THE INDIAN EXPRESS
1/8/2008

Ahimsa silk finds few takers in the country of its origin

Made without killing silkworms, Pune and Hyderabad manufacturers survive on exports

SUNANDA MEHTA
MARCH 31

IT'S one of those ironies of life that a concept that originated in India has least takers in its own country. *Ahimsa* silk, a technique of making silk without killing silk worms, is fast gaining acceptance and clients- but unfortunately only in the western world.

Ahimsa Peace Silks Pvt Ltd, a Pune-based company involved in the production of *eri, tussar* and *moga* silks, manufactured without killing silkworms, is a flourishing enterprise today. The company however exports 100 percent of its goods that includes silk fabrics and readymade items like stoles, jackets and shawls to the US, Europe and even the Far East. "We tried making a mark in the domestic market, but there were no takers," said Leelavati Sabale, director of the company.

Krishna Jha, an executive of Ahimsa Peace Silks who also worked with Maneka Gandhi's People for Animals, said that what hampers the acceptance level in India is that the silk thus produced does not have the sheen of the typical silk fabric. "The feel is lovely, but going by the looks it is a little muted—something that the Indians are not used to in silk. So while we did stock our products at popular retail stores and even the Khadi Gram Udyog, there were no repeat orders because the earlier stock itself remained unsold," said Sabale.

She and her brother Harsh Sabale, also a partner in the enterprise and based in Hong Kong, have no regrets. "The western world has welcomed our silk, since the concept of it being made without cruelty to worms, is very appealing to them," said Sabale.

It's a similar story at the pioneering centre for Ahimsa silk—in Hyderabad. Kusuma Rajaiah, a technical officer with Andhra Pradesh Handloom Weavers Co-operative Society (APCO) Hyderabad who had researched the method for years, came out with his first sample of Ahimsa silk in 1992 and went onto commercially produce it 2000 onward before getting it patented.

Today he has a turnover of Rs 25 lakh but rues the fact that he is unable to increase production due to financial constraints and lack of support from government and Indian consumers. This despite the fact that Rajaiah produces mulberry silk that is both smoother and shinier than the moga and eri variety. About 30 per cent of his production goes to the US. "It is more expensive than the regular silk. If an 80-gm regular silk fabric costs about Rs 300, mine comes for about Rs 500," said Rajaiah who added that demand for his silk in India is restricted to religious and political organisations. "It's sad that the common people in India do not recognise its value," said Rajaiah who is now on a year's leave from his job to research the technique further and explore possibilities of marketing it abroad. "European design houses have shown an interest in my silk," he added.

MAKING OF THE SILK

■ On an average 15 silk worms are killed to get one gm of silk and 1,500 silk worms are killed to get one metre of woven silk by the traditional method. This is because in the traditional method the cocoons are killed by being steamed or boiled in hot water when they are 10 days old, with the moth still inside, as the silk is believed to be the best at this stage. Ahimsa silk producers wait for the moth to emerge and then weave the silk from the left over cocoons, making their technique a non-violent one.

(Top) Kusuma Rajaiah of Hyderabad with his silk stuff; and Leelavati Sabale and K. Jha of Pune-based Ahimsa Silk Pvt Ltd.
Sandeep Daundkar